

ALİ KEKLİK

REHBERLİK ve ÖZEL EĞİTİM

Kanalımdaki ölçme değerlendirme
Videolarını izlemek için **YOUTUBE**'a
«Ali keklık ölçme değerlendirme» yazınız!

GELENEKSEL EĞİTİM ANLAYIŞI

ÖĞRETİM

- ✓ **Bilişsel** yön.
- ✓ Bilgi aktarma.
- ✓ Tek tip birey.

YÖNETİM

Öğretim için

- ✓ Programlama
- ✓ Planlama ypmk.
- ✓ Araç-gereç-personel temin etmek

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

ÖĞRETİM

YÖNETİM

- ✓ Birey **bütün yönleri**yle ele alınıp eğitime çalışılır.(bilişsel,duyuşsal,sosyal,kimlik,ahlaki)
- ✓ **Bireysel farklılıklara saygı esastır.**

ÖĞRENCİ KİŞİLİK HİZMETLERİ

1)SAĞLIK HİZMETLERİ

- Sağlık kontrolleri-taramaları
- Sağlık eğitimi(AIDS-kanser...)
- Sağıksal önlem(aşı)
- Okullarda revir-**mediko** hizmetleri

2)SOSYAL YARDIM HİZMETLERİ

- **Parasal** yardım(burs-kredi)
- Barınma(yurt-pansiyon)
- Beslenme(yemekhane-kantin)
- Ulaşım-İş bulma-Ders kitaplarının parasız dağıtılması

3)SOSYAL-KÜLTÜREL HİZMETLER

- **Boş zaman** eğitimi vermek
- Boş zamanı spor,sanat,kültürel etkinliklerle doldurmak
- Okulda tatbikat-sinema-gezi-tiyatro-konser-Eğitsel kulüpler kapsamındaki etkinlikler

4)ÖZEL YETİŞTİRME HİZMETLERİ

- Daha çok **Normal** bireye sunulur
- Başarısızlık ve eksik öğrenmeleri telafi etmek için sunulur
- Telafi kursları-haftasonu kursları-gitar-saz-tiyatro-resim kursu

5)ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ

- Daha çok **Anormal** bireye sunulur.
- Kaynaştırma eğitimi
- Rehabilitasyon merkezindeki
- Özel eğitim sınıfındaki eğitim

6)REHBERLİK HİZMETLERİ

Devamın tümü.....

7)KAYIT-KABUL HİZMETLERİ

- Devam-devamsızlık takibi
- Alanlara kaydetmek(EA-SAY-SÖZ) , Okula kabul

REHBERLİK NEDİR?

REHBERLİK-PSİKOLOJİK DANIŞMA KRŞIŞ

REHBERLİK TARİHÇESİ

- Bireyin kendini ve çevresini tanıması,
- Doğru karar vermesi için yapılan,
- Bilimsel,profesyonel,bireyi merkeze alan,
- Bireyin kendini gerçekleştirmesine ,
- İç disiplin sağlamasına yönelik olan yardım etme sürecidir.

REHBERLİK

- ✓ **Bilişsel** yön- bilgi ön plandadır.
- ✓ Kapsamı **geniştir**.
- ✓ Eğitimin her kademesinde uygulanır.
- ✓ **Uzmanlık** gerektirmez
- ✓ Yer,zaman,süre,kişi sayısı önemli değildir.
- ✓ Gündemlidir

- İlk rehberlik çalışmaları ABD-Boston-1908- F.Parsons→Meslek bürosu
- **Eğitimde 1913**(sorun odaklı-çare bulucu olarak ortaya çıkmış.Zamanla(1960)larda Gelişimsel rehberlik ortaya çıkar.
- **Türkiye**-(1950) ABD uzmanları(Marşal planı-1947) gelerek ilk kez Türkiye'yi rehberlikle tanıştırmıştır.
- **1953 1954**→Gazi Eğitim Enstitüsü Pedagoji özel eğitim bölümünde Rehberlik dersi yer alır. (Türkiye'deki ilk rehberlik çalışmasıdır.)
- **1955**(Ankara) demirli bahçe ilkokulunda **ilk rehberlik servisi** açılır.

REHBERLİK NE DEĞİLDİR?

PSİKOLOJİK DANIŞMA

- Bir ders -öğüt vermek-nasihat etmek
- Bireyin adına karar vermek
- Bireyin adına sorun çözmek
- Etiketlemek –sınıflamak
- Hazır reçete sunmak-Sihirli değnek
- Yalnızca sorunu olana dönük
- Zorunlu-disiplin edici
- Tek yönlü çalışma
- Ceza vermek- **ikna etmek**
- Bireye acımak -onu kayırmak
- Kol kanat germek
- Şefkat göstermek **değildir**.

- ✓ **Duyuşsal** yön ön planladır.
- ✓ Müdahale gerektirir.
- ✓ Kapsamı **dardır**. (Rehberliğin çekirdeğidir)
- ✓ Okul öncesi –ilkokul ve ortaokulda verilmesi uygun değildir.
- ✓ **Uzmanlık** gerektirir.
- ✓ Özel mekan,süre,kişi sayısı önmelidir
- ✓ Gündemsizdir.

- **1956** Ankara deneme lisesi –**ders programları rehberlik esasına** göre hazırlandı.
- **1959**(İzmir-İstanbul) sonra **tüm illerde RAM** açıldı.
- **1970-1971** 24 Orta dereceli okulda rehberlik uygulamaları başladı.
- **1974-1975** bütün orta dereceli okullarda rehberlik uygulamaları başladı.
- **Rehberlik konusu ilk kez 1962 (7. Milli Eğitim Şurası)**
- Rehberlik ;öğrencileri yüksek öğretime hayata,mesleğe hazırlamak olmalı(1970) (8. Milli Eğitim Şurası)
- **Rehberlik ilk kez somut olarak ele alındı(1974) (9. Milli Eğitim Şurası)**

REHBERLİĞİN AMACI

- Bireyin kendini tanıması(1.) → **Ben kimim?**
- Çevresini tanıması(2.) → **Nerede yaşıyorum?**
- Bireyin gizil güçlerini fark etmesi, geliştirmesi → **Neler yapabilirim?**
- Çevresine uyum sağlaması
- Kendini Gerçekleştirmesi → **Nihai Amaç**

A.MASLOW'UN İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ

GELİŞİMSEL (ÜST DÜZEY) İHTİYAÇLAR	Kendini Gerçekleştirme ihtiyacı	PSİKOLOJİK DANIŞMA
	Sanat-Estetik ihtiyacı	
	Bilme-Tanıma ihtiyacı	
	Saygınlık-Bilinme ihtiyacı	
YAŞAMSAL-TEMEL İHTİYAÇLAR HAYATTA KALMAYA YÖNELİK İHTİYAÇ	Sevgi-Ait olma-Aşk-Yakınlık ihtiyacı	REHBERLİK
	Güvenlik-tedbir-önlem alma ihtiyacı	
	Fizyolojik ihtiyaçlar (hava,su,yemek,cinsellik,uyku,vb.)	

İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİYLE İLGİLİ VARSAYIMLAR

- İhtiyaçlar hiyerarşiktir.
- Alt basamaktaki bir ihtiyacın karşılanması için üst basamaktaki ihtiyaçlar feda edilebilir; fakat üst basamaktaki bir ihtiyacın karşılanabilmesi için alt basamaktaki ihtiyaçlar feda edilemez.

(Aşk karın doyurmaz.)
(Önce aş sonra aşk.)

Erol Taş kızını aç Ferdi'ye vermemekte haklı 😊😊😊

- Alt basamaktaki ihtiyaçtan bir miktar karşılanmadıkça üst basamaktaki ihtiyaçlar karşılanamaz.

(Aç ayı oynamaz.)

- Geçici kendini gerçekleştirmeler de olabilir. Maslow buna DORUK YAŞANTI der. Mesela bireyin çok mutlu olduğu coşku dolu anlar.

(Rıfkı efendinin(Şaban) üfleyerek evde kalmış kıza koca bulduğu an

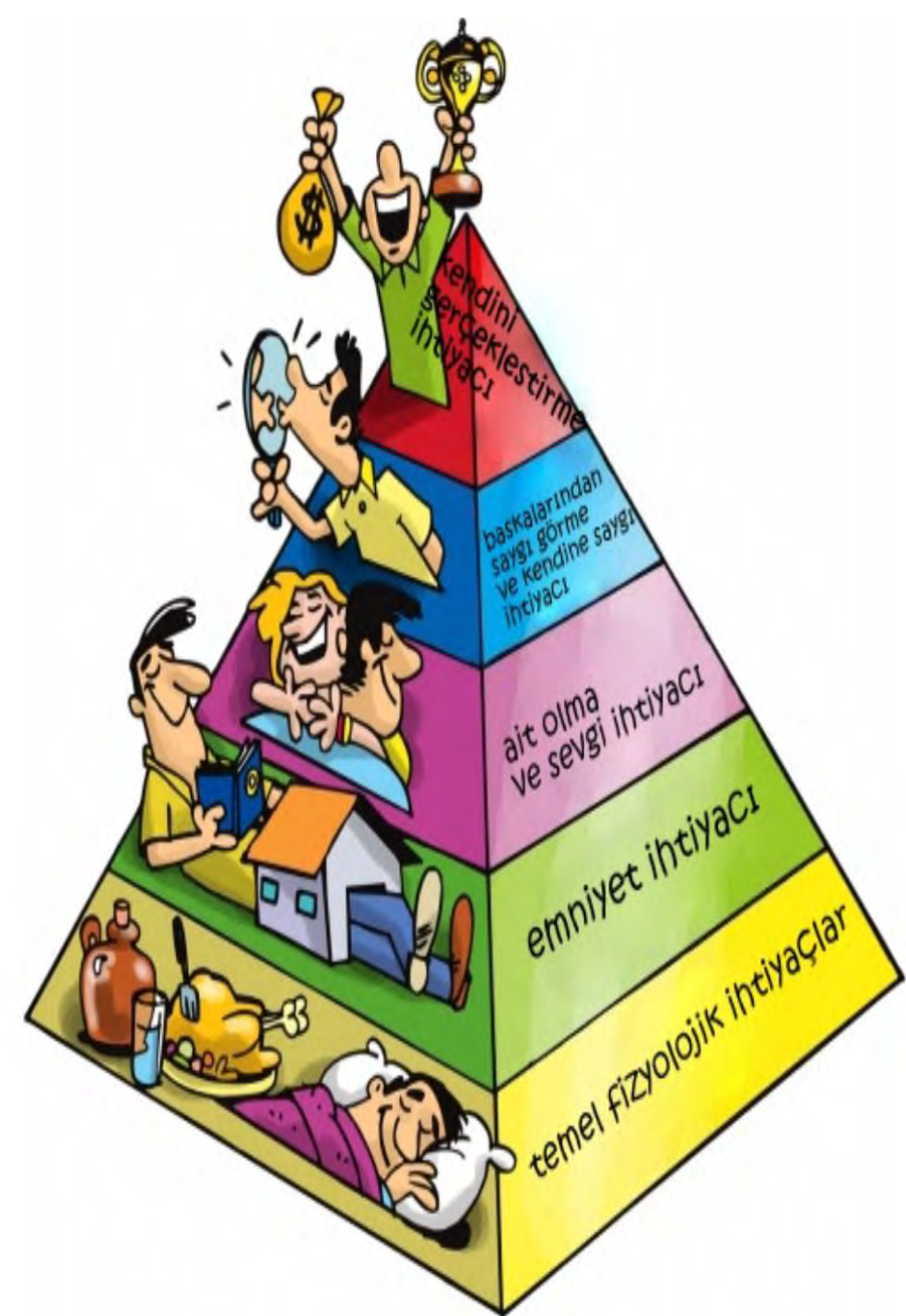
KENDİNİ GERÇEKLEŞTİRME SÜRECİNDEKİ BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ

- **Spontan**dırlar, doğal, saydam, sevecenler.
- **Nüktedan**dırlar, ince espri anlayışları var.
- Münzevi bir yaşam sürmezler, **duyarlı**lar.
- Bağdaşım (**tutarlılık**) düzeyleri yüksektir.
- **Atılgan**dırlar (çekingen ← atılgan → saldırgan)
- Yıkıcı olmayan mizahî yönleri var.
- Kendini, başkasını olduğu gibi kabul eder.

- * Yeni yaşantılara açıktırlar.
(Abartmazlar-Esnekler-Gerçekçi)
- * Varoluşsal hayat sürerler (an).
- * Organizmaya tam güvenleri var.
(Yapabilirim inançları var)
- * Psikolojik sağlamlıkları yüksektir.

-ROGERS-
(**TAM**
VERİMLİLİK)
↓
(**KENDİNİ**
GERÇEKLEŞTİRME)

- Sık sık doruk yaşantıları geçirirler.(**her zaman mutludurlar,cümlesi yanlıştır.**)
- Güçlü ve zayıf yönlerini bilirler.
- Savunma mekanizmalarını kullanırlar(**sık sık değil**).
- Yaratıcı- demokratik, bağımsız- dışa dönük- sosyal yönleri gelişmiştir.
- Geçmiş(-), gelecek(-), **şimdi(+)** (anı yaşarlar).
- Kendilerine yetebilirler, yalnız da yaşayabilirler. (**sürekli yalnız yaşamak isterler, cümlesi yanlıştır.**)
- Başkalarına bağımlı değiller.(**topluma göre yaşamak yani sadece ELALEM için yaşamazlar.**)Toplumla pozitif,dinamik bir şekilde uyumludurlar.
- Sorun çıkartmaya değil, çözmeye dönüklük(**Her sorunu çözerler, dersek yanlış olur.**)
- Her birey, doğuştan kendini gerçekleştirme potansiyeliyle doğar.

REHBERLİĞİN TEMEL İLKELERİ

1) Rehberlik Hizmetleri Bütün bireylere açıktır:

- Sadece sorunlu bireylere değil, herkese rehberlik hizmetleri sunulur.
- Mevlana'nın (Ne olursan ol gel!) anlayışı mevcut.

2) Bireysel farklılıklara saygı esastır:

- Her birey özeldir.
- Herkesin yeteneği- ilgisi- başarısı... aynı değil. Olmak zorunda da değil.

3) Eğitimin merkezinde birey-öğrenci var:

- Rehberlikte-eğitim-öğretimde tüm çalışmalar öğrenci(birey) için yapılır.

4) Gönüllülük esastır:

- Rehberlik hizmetlerinin bireye sunulması için bireyin istekli olması gerekir.
- Öğrencinin gönüllü olabilmesi için **öncelikle rehberlik hizmetlerinin bireye tanıtılması gerekir.** Birey desteklenmeli, cesaretlendirilmelidir.

5) Gizlilik esastır:

- Gizlilik-güven-mahremiyet sağlar.
- Danışan kendine –başkasına zarar veriyorsa gizli bilgi **ilgililerle paylaşılabilir** (gizlilik ihlal olmaz bu durumda.)
- Gizlilik ihlal edilemez.
- **Psikolojik danışman-alkol-uyuşturucu-intihar teşebbüsü vb. danışana bilgi verip aileye bildirir.**
- **Aile içi enstet ilişki, istismar, fiziksel şiddet vb. durumlarda –Hiyerarşi gereği-müdüre bilgi verilir.**

6) Bireye seçme özgürlüğü sunulur:

- Bireye seçenekler hakkında bilgi verilir. (birey en uygun olanını kendisi seçer.)
- Özerklik ilkesinde birey kendi işini yapmalı, başkası onun adına yapmaz.
- Seçme özgürlüğünde birden fazla seçenek var, birey uygun olanını seçer.

7) Bireyi tüm yönleriyle tanımak amaçlanır:

- Bilişsel-duyuşsal- sosyal-ahlak-kimlik vb. yönden danışanın kendini tanımasına ve daha doğru kararlar vermesine yardımcı olunur.

8)Hak-sorumluluklar ve demokratik-insancıl anlayış esastır.

(Seçeneklerde özerklik ilkesi yoksa demokratik ve insancıl olma seçeneğini işaretleyelim,cevap doğru çıkacaktır.) 😊

- Her birey değerlidir ve eşittir.

9)Rehberlikte özerklik esastır:

- Bireyin kendisi sorununu çözmeli,başkası değil.
- Balık verme!Balık tutmayı öğret!
- Rehberlikte birey adına karar verilmez.

10)İşbirliği esastır:

- Rehberlik hizmetleri sadece Psk. Danışmanlarının yaptığı bir hizmet değildir(Psk. Danışman-okul müdürü-sınıf rehber öğretmeni-branş-öğretmeni aile-akran... işbirliği içinde olmalı)Takım çalışmasıdır

11)Süreklilik esastır:

- Anlık bir hizmet değil- tüm kademelerde, her zaman verilebilir

12-Rehberlikte bireye ve topluma karşı sorumluluk esastır:

- Toplumla uyumlu(pozitif-dinamik -uyum(körü körüne değil)) birey yetiştirmek amaçlanır.
- Toplusal-bireysel problemler görmezden gelinemez(sönme)

13-Eğitimin ayrılmazı-tamamlayıcısıdır:

- Rehberlikte yapılan bütün hizmetler eğitimi tamamlar.

14)Rehberlik programları amaç-ihtiyaca göre değişir:

- Tek program tüm okullarda-her kademede uygulanamaz.
- Programlar yapılmadan problem tarama testi uygulamak(+)

15-Planlı-programlı-örgütlenmiş-profesyonel biçimde sunulur:

- Rehberliğin merkezinde Psk. Danışma yer aldığı için uzmanlık-profesyonellik gerektirir.(öğretmen-müdür-psk. Danışman verebilir.)
- Eş güdümlüdür,plansız,düzensiz değildir.

ÖZEL NOT: Rehberliğin **temel ilkeleri** Evrensel nitelik taşır.Sunulduğu alana,öğretim kademesine,kente veya ülkeye göre **farklılık göstermez.** 😊

REHBERLİK VE ÖĞRETİM FARKLARI

EĞİTİM-ÖĞRETİM

- Daha çok **grup**lara yöneliktir.
- Bireyin daha çok **bilişsel** yönü ele alınır.
- Daha çok bireyin **dış dünyası**yla ilgilidir.
- **Zorunlu**dur.

- Disiplin-ceza
  - Notla
  - Değerlendirme
- VAR

REHBERLİK

- Daha çok **bireye** yöneliktir.
- Daha çok **duyuşsal** yön ön plandadır.
- Daha çok bireyin **iç dünyası**yla ilgilidir.
- **Gönüllülük** esastır.

- Disiplin yoktur → **iç disiplin**
- Ceza yoktur → **var**
- Not ile Değerlendirme yoktur.
- Bireyi tanımak için bireyi tanıma teknikleriyle değerlendirme vardır.

REHBERLİĞİN TEMELLERİ

Felsefe –Sosyoloji-Psikoloji gibi alanlardaki gelişmeler-değişimler rehberlik hizmetlerine duyulan ihtiyacı arttırmıştır.

A)SOSYOLOJİK TEMELLER

- **Hızlı Değişimler**
Topluma Uyum Zorluğu
- ✓ Bilim-Teknolojideki ilerleme
- ✓ Kültür Boşluğu (maddi kültür, manevi kültür arasındaki fark)
- ✓ Kuşaklar arası çatışma
- ✓ Kültürel yabancılaşma
- ✓ Nüfus artışı ve göçün etkisi
- ✓ Suç işleme oranının artması
- ✓ Kültürel etkileşimin artması
- **Aile Yapısı ve İşlevinin Değişmesi**
- ✓ Geleneksel aileden- çekirdek aileye geçiş
- ✓ Ailedeki bazı işlevlerin okullara kaydırılması
- ✓ Kadının çalışma hayatına atılması
- **İş Yaşamının Değişmesi**
- ✓ Mesleklerin çeşitlenmesi
- ✓ Nitelikli eleman ihtiyacı
- ✓ Meslek seçiminin zorlaşması

B)FELSEFİ TEMELLER

- Demokratik fikir gelişimi
- Seçme özgürlüğü
- Eğitimin demokrasiden etkilenmesi
- Eşit eğitim hakkı
- **Öğrenci merkezli** eğitim anlayışının gelişmesi

C)PSİKOLOJİK TEMELLER

- Psikoloji ve Psikometrideki gelişmeler
- **Bireysel farklılıklara** önem verilmesi
- **Duygusal** yöne de önem verilmesi
- Bireyin bir **bütün** olduğunun anlaşılması
- Kişiliğin de ölçülmesi

TARİHSEL GELİŞİM SÜRECİNDE ORTAYA ÇIKAN REHBERLİK MODELLERİ

1) PARSONS MODELİ (ÖZELLİK - FAKTÖR MODELİ BAŞLANGICI)	2) EĞİTİMLE KAYNAŞTIRMA MODELİ (BREWER MODELİ)	3) KLİNİK MODEL-ÖZELLİK- FAKTÖR MODELİ WILLIAMSON	4) KARAR VERMEYE YARDIMCI MODEL (KATZ-TIEDEMANN- JONES-GELATT-HILTON)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İlk mesleki rehberlik kuramıdır. ➤ Özellik-Faktör kuramının başlangıcını oluşturur.(Bireyi tanıma testi uygulandığı için) ➤ <u>Aşamaları:</u><ul style="list-style-type: none"> ✓ Bireyin özelliklerinin belirlenmesi ✓ Mesleğin özelliklerinin belirlenmesi ✓ Mesleğe yerleşme ➤ Rehberliğin yöneltici işlevini ortaya çıkarmış. ➤ İşe uygun meslek elemanı bulmak için ortaya çıkmış. <p><u>Anahtar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ İlk mesleki rehberlik modelidir	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Eğitim ve rehberlik özdeşdir. ➤ Rehberlik eğitimin parçasıdır. ➤ Eğitim ve rehberlik; amaç-yöntem-sonuç bakımından aynıdır. ➤ Rehberlik, ders konusu gibi sınıfta, ders olarak verilmeli. ➤ Okul programlarına grup rehberliği saatinin girmesini sağlamış.(8.sınıf düzeyinde) ➤ Rehberlik saatinin oluşturulmasını sağlamış. ➤ Tamamlayıcı işlev ➤ Ayarlayıcı işlevin ortaya çıkmasını sağlamış. <p><u>Anahtar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Eğitim = Rehberlik ❖ Rehberlik saati ❖ İlk grup rehberliği	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bireye yardım etmeden önce ölçme araçlarıyla (bireyi tanıma teknikleri) birey derinlemesine, ayrıntılı bir şekilde incelenmelidir. ➤ Problemlili bireyin probleminin nedeni ortaya çıkarılmaya çalışılmalıdır. ➤ Rehberlikte bir çok ölçme aracının gelişmesini sağlamış. ➤ Toplu dosyanın ortaya çıkmasını sağlamış. <p><u>Anahtar</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Problemlili birey ❖ Derinlemesine ❖ Ölçme araçlarıyla ❖ Problemin NEDENİ ❖ Toplu dosya 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Okul-iş-eş seçiminde zorluk yaşandığında karar vermeye yardımcı olmalı. ➤ Karar verme teknikleri verilmeli ➤ Bu modelde Eğitsel ve Mesleki Rehberlik ön planda tutulmuş. <p><u>GELATT</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Yordama ve değer sistemimize sahip bireyler daha doğru karar verir. <p><u>HILTON</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Bilişsel tutarsızlıkları azaltan doğru karar verir.

5)GELENEKSEL YAKLAŞIM	6)GELİŞİMSEL YAKLAŞIM
➤ En önemli amacı: kendini gerçekleştirme ←	➤ En önemli amacı; Yaşam kariyerini geliştirmektir.
➤ Bilgi verme(bilişsel alan) ön planda.←	➤ Bütün gelişim alanlarına (Bilişsel-duyuşsal-sosyal...)yönelik yeterlilik kazandırma.
➤ Uzman odaklıdır. (merkezileşmiş – uzmanlaşmış)←	➤ Öğretmen odaklıdır. (Uzmanlaşmamış-merkezileşmemiş)
➤ Ana müdahale psikolojik danışma dır.←	➤ Ana müdahale; Sınıf rehberlik etkinlikleridir.
➤ Görev yönelimli (Pozisyon yönelimli)←	➤ Hedef yönelimlidir,Program odaklıdır.
➤ Eğitim-öğretimden ayrıştırılmıştır. ←	➤ Öğretimle kaynaştırılmıştır.
➤ Var olanı koruyup olduğu gibi sürdürür.←	➤ Var olanı değerlendirir-geliştirir.
➤ Liseler için uygulanması uygundur.←	➤ Okul öncesi-ilkokul-ortaokul ve liseler için uygundur.
➤ Eğitim-sağlık-endüstri gibi alanlarda uygulanabilir.←	➤ Sadece eğitim alanında uygulanır.
➤ Anlık ve tepkiseldir. ←	➤ Sürekli, aşamalı, ardışık uygulanır.
➤ Zaman çizelgesiyle sınırlıdır. ←	➤ Öngörüselsel-yaratıcı ve esnektir.
➤ Sadece sorunlu bireylere yöneliktir. ←	➤ Bütün bireylere yöneliktir.
	➤ Tüm hizmetlerin amacı öğrencidir.

❖ **ÖZEL NOT:**Gelişim dönemi-gelişim görevleri-kritik dönem gibi kavramlar aklınıza GELİŞİMSEL YAKLAŞIMI getirsin.

❖ **KAPSAMLI PDR** Gelişimsel Yaklaşımla birlikte ortaya çıkmıştır.

❖ **KAPSAMLI PDR** ile ilgili sorularda **Gelişimsel Yaklaşım**ın özelliklerini aklınıza getirin.

KAPSAMLI PDR

- **MEB** oluşturur.
- **Okul rehberlik programı** değil, programın **parçası**dır.
- Kapsamlı PDR **esnek**tir.
- Kritik dönem odaklıdır.
- Sınıf içi etkinliklerin yürütülmesinden **sınıf rehber öğretmeni** sorumludur.
- Eğitim programıyla iç içedir.
- Okuldaki tüm personelin katılımıyla, işbirliğiyle uygulanır.

KAPSAMLI PDR BOYUTLARI

- **Rehberlik müfredatı** (öğrencilerin kazanması gereken yeterliliklerdir. Müfredat sınıf içi etkinlikler ve grup rehberliği şeklinde sunulabilir.)
- **Bireysel planlama** (öğrencilerin kişisel ve mesleki gelişimleri ile öğrenimlerini planlamaları ve yönetmeleridir.)
- **Müdahale hizmetleri** (kişisel ve sosyal konularda sorunu olan öğrencilere yardımcı olmaktır. Psikolojik danışma-müşavirlik-krize müdahale-akran desteği-sevk gibi hizmetlerle sunulur.)
- **Sistem desteği** (yukarıdaki üç unsurun desteklenmesi için gerekli olan program ve personel destekleme etkinliklerini içerir.)

PDR ETİK İLKELER

- **Gizlilik** → **Gönüllülük olmalı.**
- **Değer aktarımı yapmamak gerekir.**
(Empoze etmek-koşulsuz kabul-saygıya aykırı)
- **Mesleği kötüye kullanmamak gerekir.**
(Çoklu ilişkiler-mesela aşk-objektif-profesyonel olmama)
- **Bireye-topluma karşı sorumluluk sahibi olmamız gerekir.**
(Birey kendine yetmeli, toplumla uyumlu olmalı, tabî ki körü körüne değil.)
- **Mesleki sınırlarını aşan konulara girmemek gerekir.** (SEVK)
- **Para**
  - Bedava Hizmet verilmemeli.
  - Takas yapılmamalı
(Profesyonelliğe aykırı)

DOĞRUDAN Öğrenciye Dönük Rehberlik Hizmetleri

- Oryantasyon
- Bireyi tanıma
- Bilgi Toplama ve yayma
- Yöneltilme
- Ve yerleştirme
- İzleme
- Psikolojik
- Danışma
- Sevk(Refere)

REHBERLİK HİZMET TÜRLERİ

DOLAYLI Olarak Öğrenciye Dönük Rehberlik Hizmetleri

- Konsültasyon
- Çevre ve Veliyle ilişkiler
- Araştırma ve Değerlendirme (AR-GE)
- Rehberlik programı hazırlama

BİREYİ TANIMA

- Bireye etkili rehberlik hizmeti sunmanın ön koşulu bireyi **bütün yönleri**yle tanımaktır.
- Bireyi tanımak için bireyi tanıma tekniklerinden yararlanmalıyız.
- Teknikler amaç değil, araçtır.
- *Kimlik *Fiziksel *İlgi
- *Zihinsel *Yetenek
- *Değer *Başarı *Kişilik
- *Alevi *Sosyal *Sağlık
- *Eğitsel *Mesleki...

ORYANTASYON

- **Yeni duruma** alıştırma
- **Yeni ortama** alıştırma
- **Yeni bilgi** paylaşma
- Eğitsel rehberlik alanında
- Yeni kayıt yapanlara
- Nakil yoluyla gelenlere
- Yapılan değişikliklerde (Yönetmelik,sınav sistemi, geçme, devamsızlık, disiplin yönetmenliği...)

BİLGİ TOPLAMA-YAYMA

- Bireysel rehberlik
- Grup rehberliği
- Bireysel-Grupla Psk. Danışma
- Derselerde
- Panolarda
- Okul gazetesi
- Dergiler... gibi çeşitli yollarla bireylere bilgi aktarma hizmetidir.
- AMAC:**
- ✓ Mesleki-eğitsel-alan seçimi gibi konularda gerçekçi seçim yapmayı sağlamak

YÖNELTME-YERLEŞTİRME

- Genelde **okul içinde** yapılır.
- Yetenek-ilgi-ihitiyaçlar doğrultusunda birey eğitsel-mesleki-sosyal-kültürel etkinliklere yönlendirilir.
- Eğitsel kol-kulüp-etkinliklere
- Alana(EA-SÖZ-SAY)
- Üst eğitim kurumuna
- Mesleğe
- Seçmeli derse yönlendirilir.

SEVK(REFERE)

- Genelde **okul dışında** verilir.
- Yöneltilmeye göre daha resmi-daha uzmanlık gerektirir.
- Herhangi bir kurum veya kişi hizmet vermekte yetersiz olduğunda durumla baş edebilecek üst kurum veya kişiye yönlendirme yapmak gerekir.
- ☐ Psikolojik Danışman bireyi RAM'a gönderirse
- ☐ Psikolog, psikiyatriste gönderirse
- ✓ **Hizmet okul içinde veya okul dışında verilir, bilgisi yeterli değilse** ↓
- ✓ Seçeneklerde hem sevk hem yöneltilme varsa
- ✓ Daha genel olan **sevk(refere)** seçilir.

İZLEME HİZMETLERİ

- Bilgi verme, oryantasyon, yönlendirme- yerleştirme gibi hizmetler sunulduktan sonra hizmetin Geri **bildirimini-Dönütünü** almaktır, takip etmektir.
- Öğrencilerin gelişimini takip etmek.

PSİKOLOJİK DANIŞMA

- Bireye en fazla değer veren hizmettir.
- Yüz yüze yapılır.
- Karşılıklı güven gerektirir.
- Profesyonellik –uzmanlık gerektirir.
- Kendine özgü ilkeleri, teknikleri, etik kuralları, yaklaşımları var.
- Rehberlik hizmetlerinin özünü- merkezini oluşturur.

Terapötik(insancıl) ilişkinin koşulları:

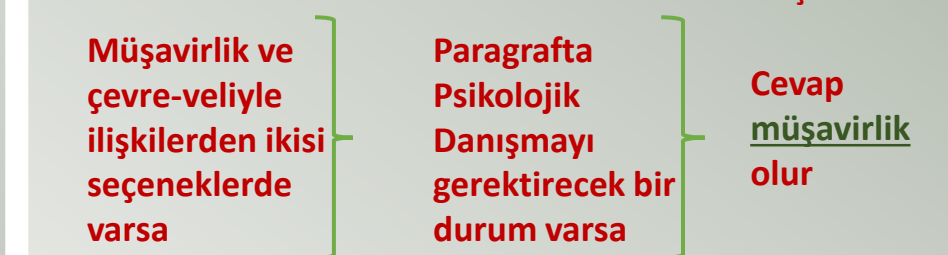
- ☐ Empatik anlayış
- ☐ Koşulsuz kabul (Ne olursan ol gel)
- ☐ Saygınlık (İçten-samimi olmak)
- ☐ Bağdaşım içinde olmak
- ☐ Psikolojik danışmada bireyin **derinleşmemiş** psikolojik sorunlarına çözüm aranır.

KONSÜLTASYON (MÜŞAVİRLİK)

- Okuldaki idareciler, öğretmenler ve velilerin **işbirliği** yapmasıdır.
- Ortak rehberlik anlayışı gerektirir.
- Konsültasyon çalışmalarını planlama ve yürütme sorumluluğu okul psikolojik danışmanındadır. Yani **Psk. Danışman**ın bu hizmet yapılırken **bulunması zorunludur**.
- Psikolojik danışman olmadan aile ile yapılan görüşme, veli görüşmesinden öteye geçmez.
- Gerekirse müşavirliğe öğrenci de dahil edilir.

ÇEVRE-VELİYLE İLİŞKİLER

- Bu hizmet müşavirlik-bilgi toplama-yayma-oryantasyonla iç içedir.
- Veliyi bilgilendirme-veliden bilgi alma (öğrencinin başarısı gelişimi hakkında)
- Veli toplantıları yapma-veli ziyaretleri
- Çevrede bulunan psikolojik yardım ve sağlık hizmeti sunan kurum,RAM, belediye, fabrika, emniyet, sosyal, sportif ve kültürel etkinliklerin yapılabileceği kuruluşlarla **işbirliği**

ARAŞTIRMA-DEĞERLENDİRME

- Okullarda yapılan bilimsel çalışmaların sonuçları
- Rehberlikte yapılan çalışmaların incelenmesi
- Başarı durumu –engellerinin araştırılması
- Öğrenci-öğretmen-yönetici-veli beklentilerinin araştırılması.
- Yapılan çalışmaların eksiklerinin belirlenip giderilmesi
- Rehberlik hizmetlerinin daha etkili olmasını sağlamak
- İhtiyaçların karşılanmasını sağlamak için yapılır.

OKUL REHBERLİK PROGRAMI HAZIRLAMA

- **İl RAM, İl Rehberlik Hizmetleri Çerçeve Programamını** hazırlar ve okullara gönderir.
- **Psikolojik danışman** çerçeve programını dikkate alarak **okulun Rehberlik Hizmetleri Çerçeve programını** hazırlar.
- **Sınıf rehber öğretmenleri** Okulun çerçeve programını dikkate alarak **sınıfın rehberlik planını** hazırlar.
- ❖ Kurumun özellikleri,sınıfın düzeyi,ihtiyaçları,beklentileri,öğrencilerin ihtiyaçları,Amaçlar ...dikkate alınmalı.

REHBERLİK TÜRLERİ

- 1)Birey Sayısına Göre Rehberlik Türleri
- 2)Temel İşlevlerine Göre Rehberlik Türleri
- 3)Problem Alanına Göre Rehberlik Türleri
- 4)Öğretim Kademelerine Göre Rehberlik Türleri
- 5)Kurumlara Göre Rehberlik Türleri

BİREY SAYISINA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

ÖZELLİKLER	BİREYSEL REHBERLİK	GRUPLA REHBERLİK	BİREYSEL PSK DANIŞ.	GRUPLA PSK DANIŞ.
UZMANLIK GREKTİRİR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET
SÜRESİ BELLİDİR	HAYIR	HAYIR	EVET(45-50) 8-12 SEANS HAFTADA 1	EVET(90 dk) OTURUM? HAFTADA 1
EKONOMİK	HAYIR	EN EKONOMİK	HAYIR	KISMEN EKONOMİK
STANDART KURALLARI VAR	HAYIR	HAYIR	EVET	EVET
KONUSU BELLİDİR GÜDÜMLÜ	EVET	EVET	HAYIR	HAYIR
ALANI NE?	BİLİŞSEL	BİLİŞSEL	DUYUŞSAL	DUYUŞSAL
KİŞİ SAYISI?	1	2 ve ÜSTÜ	1	8-12

TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

T	AMAMLAYICI REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rehberlik,öğretimin tamamlayıcısıdır. ➤ Öğretmen ve yöneticilere dönüktür(dolaylı olarak öğrenciye dönüktür) ➤ Öğretim yetersizse rehberlik devreye girer. ➤ Daha nitelikli öğretim amaçlanır.
U	YUM SAĞLAYICI REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bireyin kendisi-mesleği-çevresi-okulla uyumlu olmasıdır. ➤ Yeni duruma alıştırmadır(oryantasyon) ➤ Sosyal-siyasi-ekonomik durumlarla uyumluluk.telefon,giyim,(Tarihsel zaman)
G	ELİŞTİRİCİ REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gelişim dönemi-gelişim görevi ➤ Çalışkan-daha çalışkan ➤ Rekor-rekorunu kırmak <div> Gelişimsel Rehberlik → aklınıza gelsin </div>
A	YARLAYICI REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Programlara , planlara(dinamiktirler)dönüktür. ➤ Okul yıllık programı-BEP-öğretim programı ➤ Sınıf Rehberlik programı-Kapsamlı PDR-Çerçeve programı
Y	ÖNELTİCİ REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sevk ➕ Yönelme :Yöneltilici Rehberlik ➤ Bireyin yetenek-ilgi-başarı-değerlerine göre Alan-Meslek-Üstkurum-Eğitsel kol-Sosyal kulübe yönlendirme
Ç	ARE BULUCU REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Problem var,ama hayati öneme sahip değildir. ➤ Problem ortadan kaldırılmaya çalışılır.(Ders başarısızlığı, iletişim bozukluğu,düşük benlik algısı,sıradan bir kavga...)
Ö	NLEYİCİ REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Henüz problem ortaya çıkmamıştır,engel olunur.(Nöbet tutmak,sigara içmeyenlere seminer vermek) ➤ Problem yaşanmadan önce önlem almak(Birincil Önleyici) ➤ Problemin yayılmasını engellemek(İkincil Önleyici) ➤ Problemin ciddi boyuta ulaşmasını engellemek(Üçüncül Önleyici)
K	RİZE MÜDAHALE EDİCİ REHBERLİK	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Hayati-ciddi problem var,anında müdahale gerektirir. (deprem, yangın,intihar,boşanma,cinsel istismar...) ➤ Olayın ardından ciddi bir zaman geçerse,kriz olmaktan çıkar, çarebulucu olur.

PROBLEM ALANINA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

1)EĞİTSEL REHBERLİK

- **Öğrenmeyi öğrenme** ile ilgilidir. (Eğitimde maximum verimi alma amacı vardır)
- Öğrencilerin daha fazla başarılı olması için neler yapmaları gerektiğini ele alır.
- Okul öncesi dönemde başlar.
- Sürekli olmalıdır.
- Genelde grup rehberliği şeklinde olur.
- ❑ İlg-yetenekler doğrultusunda alana-seçmeli derse yönlendirme
- ❑ Bir üst eğitim kurumuna karar verme (**ortaokul**)
- ❑ **Sınav kaygısı** ile baş etme becerisi kazanma
- ❑ Motivasyonu arttırıcı çalışmalar
- ❑ Okula uyum sağlama(oryantasyon)
- ❑ Etkili ders çalışma-verimli ders çalışma teknikleri öğrenme
- ❑ Zamanı etkili kullanma becerisi kazanma

2) KİŞİSEL/SOSYAL REHBERLİK

- **Yaşamayı öğrenme** ile ilgilidir.
- ❑ **Stres**le başa çıkma becerisi geliştirme
- ❑ Öz saygı –öz güven geliştirme
- ❑ Kimlik gelişimi-öfke kontrolü
- ❑ İletişim becerisi geliştirme
- ❑ Atılganlık eğitimi-çatışma
- ❑ Arkadaşlık ilişkisi kurma,sürdürme
- ❑ Karşı cinsle ilişkiler,cinsel gelişime uyum
- ❑ Gelecek yaşam kaygısı
- ❑ Bireysel problemlerin çözümü
- ❑ Problem çözme becerisi geliştirme
- ❑ Günlük yaşam becerisi geliştirme
- ❑ Beden değişimine uyum
- ❖ Kişisel/sosyal rehberlik konularında **Psikolojik Danışman müdahale** eder.
- ❖ **Sınıf Rehber Öğretmeni bilgilendirme** yapar.
- ❖ Bu hizmeti **en fazla Psikolojik Danışmanlar** verir.

3)MESLEKİ REHBERLİK

- **Çalışmayı (iş) öğrenme** ile ilgilidir.
- Bireyi tanıma
- Meslekleri tanıma
- Bireyin özellikleri ile mesleklerin özellikleri arasında ilişki kurma
- İlg-yetenek testleri uygulama
- Mesleki karar verme becerisi geliştirme(**lise**)
- Mesleğe uyum sağlama
- Mesleklere karşı olumlu tutum geliştirme
- NEDEN** → **SONUÇ**
Sınav kaygısı → Meslek seçimi
Meslek seçimi → Etkili ders çalışma
- ❖ **Neden-sonuç** ilişkisinde cevap **Neden**'dir
- ❖ **Kişisel/sosyal rehberlik varsa** neden sonuca bakılmaksızın **cevap kişisel/sosyal rehberlik olur.**

ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

OKUL ÖNCESİ

- Aile Rehberliği -Oyun Terapisi-Gözlem Tekniği
- **Mesleki olgunluk sürecinin başlangıcıdır.**
- Kişisel/Sosyal Rehberlik

İLKOKUL

- Oryantasyon-Grup Rehberliği-Aile Rehberliği
- Bu dönemde çocuklar **başarı odaklıdır**
- **Fırtına öncesi sessizlik** yaşanır.
- Kişisel/Sosyal Rehberlik. Eğitsel Rehberlik

ORTAOKUL

- Bireyi Tanıma-Yöneltilme
- **İkincil cinsiyet özellikleri** ve başa çıkma
- Ergenlik dönemi-Karşı cins
- Lise Yerleşme sınavına hazırlık
- **İlgi-Yeteneklerini...** Tanıma
- Kişisel/Sosyal Rehberlik
- Eğitsel Rehberlik
- Mesleki Rehberlik

ORTAÖĞRETİM

- Bilgi verme-Yöneltilme-Yerleştirme
- Bireysel Rehberlik-Grupla Rehberlik
- Aile ile çatışma
- **Kimlik kazanma**
- **Birincil cinsiyet özellikleri**
- Akran ilişkileri
- Sınav kaygısı
- Üst eğitim kurumu bilgisi
- **Mesleki karar,mesleki İDEAL oluşturmak**
- **Mesleki Değer oluşturmak**
- Eğitsel/Kişisel/Sosyal/Mesleki Rehberlik

YÜKSEKÖĞRETİM

- **Aileden uzaklaşma-burs-yurt-kredi**
- **Eş seçme-Ek iş**
- Okula-şehre uyum
- Kişisel/Sosyal Rehberlik
- Bireysel Psikolojik Danışma
- Grupla Psikolojik Danışma

KURUMLARA GÖRE REHBERLİK TÜRLERİ

ENDÜSTRİ KURUMU

- Sanayi kuruluşları-İşçi sendikaları-İş ve işçi bulma kurumlarında verilir.
- **Personel seçimi-Personellerin kariyer gelişimi-İş stresini azaltma.**
- İş verimini yükseltme-iş arayanlara meslek tanııtma-mobbing-çeşitli meslek alanlarının artması-işe uygun **eleman seçmede...performans arttırmada**,vb. rehberlik hizmetlerinden yararlanılır.

EĞİTİM KURUMU

- Rehberlik hizmetlerine en fazla eğitimde ihtiyaç duyulmuş.
- Rehberlik eğitimin ayrılmaz parçasıdır.
- Rehberlik okullarda öğrenci kişilik hizmetlerinin içinde yer alır.

SOSYAL YARDIM KURUMU

- Çocuk Esirgeme Kurumu
- Huzur evleri-Kızılay Derneği
- Sosyal Yardım Merkezi-Dernek ve Vakıflarda verilir.
- ☐ Ruh sağlığını korumak ve geliştirmek için verilir.

SPOR KURUMU

- Sporcuların psikolojik ihtiyaçlarını karşılamak için verilir.
- Fiziksel kondüsyon-motivasyon-başarı güdüsünü sağlamak için Rehberlik Hizmetleri verilir.

SAĞLIK KURUMU

- Sağlık kurumlarından etkin bir biçimde yararlanmak.
- Sağlıkla ilgili temel bilgiler edinmek için verilir.

ADALET KURUMU

- Boşanma davalarında-Adliyelerde anneye-babaya-çocuklara
- Çocuk mahkemelerinde –çocuk suçlarında çocuklara-ailelere
- Suçlulara-Kendisine farklı boyutlarda haksızlık yapılanlara Rehberlik Hizmetleri verilebilir.

❑ Ali,babasının işi gereği Batman'dan Isparta'ya gelerek eğitimine yeni bir okulda devam eder.Yeni geldiği okulda **Ali'ye sunulması gereken Rehberlik hangisidir?**

➤ **Problem alanına** göre sorulursa soruda **Eğitsel Rehberlik** cevaptır?

➤ Hangi **Rehberlik hizmeti** olduğu sorulursa soruda **Oryantasyon** cevaptır.

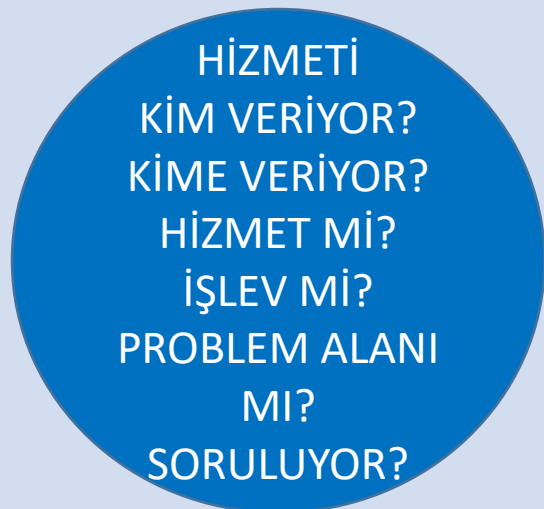
✓ **Hangi Rehberlik Türü sorulduğuna dikkat et!** 😊

❑ İletişim bozukluğu yaşayan **2.sınıf öğrencisi Ali'ye**(KİME) **Sınıf Rehber Öğretmeni**(KİM) tarafından sunulacak hizmet hangisidir?

➤ Cevap:Yöneltilme

✓ Okulöncesi-ilkokul ve ortaokul öğrencilerine Psikolojik Danışma uygulanmamalı.(**Kime hizmet verilecek DİKKAT ET!**)

✓ Sınıf Rehber Öğretmeni Psikolojik Danışma hizmeti veremez.(**Kim hizmet verecek DİKKAT ET!**)

MESLEKİ REHBERLİK

- Mesleki yönlendirmede ilk önce-**sırayla**;
Yetenek-İlgi-Başarı-Değer dikkate alınır.
- Mesleki özelliklerin ortaya çıkma **sırası**;
İlgi-Yetenek-Değer
- **Mesleki Yetenek**:Mesleği yapabilecek kapasite.
Doğuştan gelir.Dirençlidir.
- **Mesleki İlgi**:Mesleği severek yapmak.
- **Mesleki Değer**:Doyum-Statü-Para 😊
- **Mesleki olgunluk**:Gelişim dönemlerine uygun,
mesleki gelişim görevlerinin yerine getirilmesidir.
- **Mesleki Yetkinlik**:Mesleki beceriye,alanına sahip
olmak,hakim olmak.
- **Yetkinlik Beklentisi**:Mesleği yapabileceğine yönelik inanç.
(öz yeterlilik)
- **Mesleki Tutum**:Mesleklere karşı oluşan duygu-
davranış-düşünce eğilimidir.
- **Mesleki Kariyer**:Yaşam boyu-mesleki süreçle
ilgili oluşan grafik.
- **Mesleki Danışma**:Meslek seçiminde kararsızlık durumunda
uzman tarafından verilen yardımdır.
- **Mesleki Rehberlik**:Mesleklerle ilgili bilgi vermek.

MESLEKİ REHBERLİK NE DEĞİLDİR?

- Birey ileride **kolaylıkla iş bulabileceği** alanlardaki meslekleri seçmek.
- Birey **ekonomik olanakları iyi** mesleklere yönlendirilmelidir.
- Birey **statüsü yüksek** mesleklere yönlendirilmelidir.
- Birey **ailesinin ve öğretmenlerinin** belirlediği mesleğe yönlendirilmelidir.
- Bireylerin **en iyi** yapabilecekleri **tek bir meslek** alanı **bulunmaktadır**.

MESLEKİ GELİŞİM SÜRECİNİN AŞAMALARI (ISSACSON)

- **(5-12) Uyanış-Farkında olma**
Meslekleri farkederek.
- **(13-14) Meslekleri Araştırma-Keşfetme**
Meslekler arası benzerlik-farklılıkları öğrenme
- **(15-18) Karar Verme**
Mevcut olandan yola çıkarak ideal oluşturmak.
- **(19-23) Hazırlık**
Mesleğe hazırlık yapar.
- **(23 ve üstü) İşe Yerleşme**
Mesleğe başlama.
- ❖ 23 Yaştan sonra işe yerleşme ne kadar gecikirse kişinin
mesleğe uyumu o kadar zorlaşır,o meslekle ilgili kişinin kendini
gerçekleştirme durumu azalır.

MESLEKİ REHBERLİK KURAMLARI

1-ROE (İHTİYAÇ KURAMI)

- S.Freud ve A.Maslow'un kuramlarından etkilenmiştir.
- **(0-6) yaş** aralığı ,**doyurulmamış ihtiyaçlar** , **anne-baba tutumları** meslek seçimini etkiler.
- Geçmiş yaşantılar (çocukluk yaşantıları) meslek seçimini etkiler.

(0-6) yaş aralığında çocuğun sevgi ihtiyacı

KARŞILANMAZSA

İnsanlarla ilgili olmayan meslekler seçilir.(Elektrikçi,marangoz...)

KARŞILANIRSA

İnsanlarla ilgili olan meslekler seçilir veya insan nesne olarak görüldüğü için insanlarla ilgili olmayan meslekler seçilir..(Öğretmen,sosyolog/marangoz...)

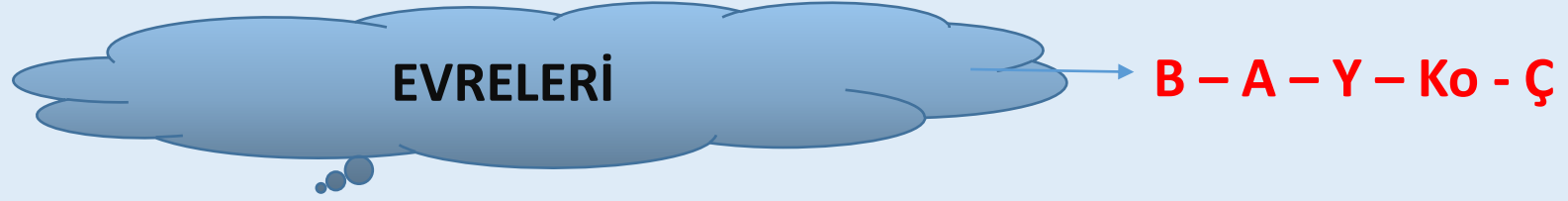
ROE'DA ANNE-BABA TUTUMLARI

- **Çocuğun Üzerine Aşırı Düşen Aile:**(Aile mesleği seçer.)
- **Çocuğa Soğuk Davranan Aile:**(Çocuk ilerde Saldırganlık içeren meslekleri seçer . Saldırganlık içerse de toplumun karşı çıkmadığı,benimsediği meslekler olur:Kasap,Boksör...)
- **Çocuğu Kabul Eden Aile:**(Çocuk ilerde özgürce mesleğini seçer.)

2-SUPER (BENLİK-GELİŞİM-ROL KURAMI-KAVRAMSAL MODEL)

- Sen kendini tanıyıp mesleğini seçeceksin!
- Meslek seçimi, bireyin **kendini algılama** biçimini uygulamaya koymasındır.
- Meslek seçimi, anlık bir karar **değil, yaşam boyu-doğumdan ölüme kadar** devam eden **süreç** tir.

BÜYÜME EVRESİ	ARAŞTIRMA EVRESİ	YERLEŞME EVRESİ	KORUMA EVRESİ	ÇÖKÜŞ EVRESİ
(0-14)	(14-24)	(25-44)	(45-64)	(65 ve ÜSTÜ)
<div><div>FAN</div>→ TEZİ(4-10)</div>	<div>D</div> → ENEME(14-17) İlk Mesleki Deneyim	<div>➤ Birey işe başlar.</div> <div><div>SINAMA İZLEME (25-31)</div><div>SAĞLAM LAŞTIRMA (31-44)</div></div>	<div>➤ Doyuma ulaşır.</div> <div>➤ Birey Kendini Gerçekleştirme sürecindedir.</div> <div>➤ Mesleki benliğini, tecrübesini korumaya çalışır.</div>	<div>➤ Güç azalır.</div> <div>➤ İş yükü azalır.</div> <div>➤ Sorumluluk azalır.</div>
<div>İL</div> → Gi(11-12)	<div>G</div> → EÇİŞ(18-21) Karar-Bağlanma	<div>➤ Yerleş</div> <div>➤ Sına</div>	<div>➤ Karar</div> <div>➤ Geri Dönme!</div>	<div>YAŞLANMA (65-71) Emekliliğe hazırlık</div> <div>TAM EMEKLİLİK (71 ve Üstü) Emeklilik</div>
<div>YE</div> → TENEK(13-14)	<div>S</div> → INAMA-İZLEME(22-24) Ya Devam Ya Değiştir Esnektir Geri Dönüş vardır			

3-GİNZBERG ve ARKADAŞLARI (GELİŞİM KURAMI) (Ginsburg-Axdrad-Axelrad-Herme-1951)

- Meslek seçimi anlık değil, **süreçte** gerçekleşir. **Çocukluktan yetişkinliğe** kadar devam eder.
- Meslek seçme süreci **Geri Dönülmezdir**.
- **Uzlaşma** vardır.

HOLLAND (TİPOLOJİ) KURAMI	GERÇEKÇİ TİP	GELENEKÇİ TİP	SANATÇI-ARTİSTİK TİP
<ul style="list-style-type: none"> Eğitim – ordu – ruh sağlığı gibi kurumlarda mesleki danışmanlık yapmıştır. İnsanları kişilik özelliklerine göre 6 grupta toplamıştır. Gruplar tipine uygun ortamda- çevrede başarılı – mutlu olur. Bir bireyde bir veya birkaç tip bulunabilir. Bir meslek birkaç tipte yer alabilir. Tiplerin belirlenmesinde çevre – ebeveyn etkisi vardır. Her bir çevre belli kişilik tiplerinin baskın olduğu çevredir. Bireyler tiplerine uygun çevrede bulunmak isterler. Bireyin tipi- kişiliği ve yaşadığı çevre bilirse hangi mesleği tercih edebileceği de bilinir. Kişilik evrenseldir. 	<ul style="list-style-type: none"> Nesneleri,araç,gereçleri,bitkileri faydalanmak için kullanılır. Pratik zekaya sahipler. El becerileri gelişmiştir. İnşa,tamir,somut işleri severler. Atletik,utangaç,doğal,içtendirler Güç,statü,para önemlidir. Açık havada çalışmayı severler. Zihinsel,sosyal faaliyetleri sevmezler. <p>Pilot-denizci-tamirci-çiftçi-makine mühendisi-bahçevan-veteriner-elektirikçi-tekniker-teknisyen-marangoz-makinist...</p>	<ul style="list-style-type: none"> Kayıt,dosyalama,hesaplama,büro işleri,arşivlemeyi sever. Ayrıntıcıdırlar. İyi tanımlanmış işleri severler. Kuralcı,tutucudurlar. Sabırlı,boyun eğen tipler. Fiziksel becerileri,iletişim becerileri pek gelişmemiştir. <p>Veznedar,sekreter,bankacı, muhasebeci,postacı,kitapçı, kütüphaneci,arşiv memuru,istatikçi....</p>	<ul style="list-style-type: none"> Duygusal,sezgisel,kaygılıdır. Tek başına çalışmayı severler. Müzik,resim,sinema ... alanlarında yaratıcıdırlar. Kuralları,sistemli ve net olan işleri sevmezler. <p>Oyuncu, müzisyen, ressam, şair, yazar,modelist,oyuncu, gazeteci, çevirmen, dansçı, mimar, yönetmen, kameraman, balet, şarkıcı, besteci...</p>
	GİRİŞİMCİ TİP <ul style="list-style-type: none"> Ekonomik çıkarları ön planda. İkna,öz güvenleri gelişmiş. Cesaretli,maceraperest,gayretli Konuşkan,hükmetmeyi severler. Entelektüel işleri sevmezler. <p>Satıcı,pazarlamacı,tüccarlar, ekonomist,satış sorumlusu, bohçacı,politikacı,avukat,yönetici – işletmeci</p>	ARAŞTIRICI-AYDIN TİP <ul style="list-style-type: none"> Entelektüel tiplerdir,nedensellikçi, Analitik,eleştirel,soyut,teorik düşünen,meraklı,sorgulayıcıdır. Yaratıcı,hırslı,içe dönük,bağımsız,a sosyal,kuralları sevmeyen tiplerdir. <p>Biliminsanı,filozof,biyolog,kimyager, fizikçi,antropolog,psikolog,sosyolog, mühendis,matematikçi,doktor, dedektif,laboratuvar çalışanı,bilgisayar programcısı...</p>	SOSYAL TİP <ul style="list-style-type: none"> Başkalarını eğitmeyi, aydınlatmayı, severler. Kişiler arası ilişkiler gelişmiş. Atak,neşeli,popüler,dikkat çekici,işbirlikçiler,ikna edici. Sorumluluk sahibidirler. Mutlu etmeyi severler. <p>Öğretmen, imam, sosyal hizmet uzmanı, halkla ilişkiler uzmanı, psikolog, sosyolog, meslek danışmanı, okul müdürü, hemşire...</p>

TİEDEMAN – O’HARA (KİMLİK KURAMI)	GOTTFREDSON (DARALTMA UZLAŞMA KURAMI)	HOPPOCK (İHTİYAÇ KURAMI)
➤ Benlik, kendini algılamaktan çok kendini değerlendirmedir.	➤ Ona göre meslek seçimi bireyin kendini sosyal düzen içinde bir yere yerleştirme girişimidir.	➤ Meslek seçiminde ihtiyaçlar etkilidir.
➤ Benlik, yaşam boyu oluşur.	➤ Meslek seçimi bir uzlaşma işlemidir.	➤ Bireyler bilinçli – bilinçsiz olarak bazı ihtiyaçlarını doyumak için meslek seçer.
➤ Benlik ve mesleki kimlik birbirini etkiler.	➤ <u>Meslek seçilmeden önce;</u> ☐ Birey kendi isteklerini – özelliklerini – belirler. ☐ Sonra çevredeki özellikler belirlenir. ☐ Bireyin kendi istekleriyle çevredeki özellikler karşılaştırılır. ☐ Bireyin isteklerinde hayali – uçuk olanlar elenir. (DARALTMA) ☐ Çevresel koşullarda gerçekleşecek isteklere göre meslek belirlenir. (UZLAŞMA)	➤ İhtiyaç değişikliğine göre meslek değişikliği de olabilir
➤ Birey, mesleği gereği, bir pozisyondan diğerine geçtikçe benliği de değişir. Örnek: öğretmen müdür olunca öncekinden farklı davranışlar sergileyebilir.		<u>ROE ‘ dan FARKI</u> ☐ A. Maslowun ihtiyaçlar hiyerarşisini dikkate almıyor. ☐ Ailelerin meslek seçimi üzerindeki etkisinden söz etmemiştir.
➤ Benlik, mesleki kimliğin merkezindedir.		

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİ (TEMEL İLKELER)

ÖZEL NOTLAR

- Temel ilke, bireyin **kendini tanıması**na yardım etmektir.
- Bireye **birden fazla teknik uygulanmalı** (birey tek yönlü değildir bireyi olabildiğince bütün yönleriyle tanımaya çalışmak gerekir.)
- Teknikleri **her yaş** ve **sınıf düzeyinde uygulamak gerekir.** (birey sürekli gelişim ve değişim içindedir.)
- Bireyin ihtiyacına uygun teknikler uygulanmalı.
- Kullanılan tekniklerin **geçerli – güvenilir – kullanışlı** olmasına özen gösterilmeli.
- Bireyi tanıma tekniklerinin tümünün uygulanmasında – tekniğin işlevi – amacı – açıklanmalı. Öğrenciler bilgilerin gizli tutulacağına inanmalı – **öğrencilere güven verilmeli.**
- Elde edilen bilgiler öğrenci dışındaki kişilerle paylaşımında **gizlilik ilkesine uygun** hareket edilmeli.
- Tekniklerin sonuçlarının öğrenci ile paylaşılabilmesi için **öğrencinin hazır oluşuna dikkat edilmeli**, olumsuz sonuçlar varsa birey uygun durumda ise sonuç bireye aktarılmalı, sonuç bireyle paylaşılmalı.
- Bireye ait olan ama **özel olmayan** – gizli olmayan genel **durumlar isim – soy isim kapatılarak ilgililerle paylaşılabilir.**
- Birey sonuçları duymak istiyorsa, sonuçlar bireye aktarılır.
- Teknikler **tüm bireylere uygulanmalı**, ancak öğrenci gönüllü olmalı.Uygulamaya katılmak istemeyen öğrenci olursa zorlama olmamalı. Durum sonuç raporuna yazılmalı.

➤ **Gelecekteki başarı yordanırken,Yetenek Testi** dikkate alınır.

➤ **Şimdiki başarı,öğrenme belirlenirken,Başarı Testi** dikkate alınır.

➤ **Yetenek testleri, Psikolojik testlerin** (ilgi-tutum-kaygı-kişilik testi)

hazırlaması
uygulanması
yorumlanması

Uzmanlık gerektirir

➤ Psikolojik testler üzerinde ekleme,çıkarma,değiştirme yapılamaz.(Yapılırsa;geçerlilik, güvenilirlikleri tekrar hesaplanmalıdır.)

➤ Başarı testleri üzerinde oynama,değişiklik yapılabilir.

TESTLERİN SINIFLANDIRILMASI

A-PUANLAMA BAKIMINDAN TESTLER

A.1.OBJEKTİF TESTLER

- Çoktan Seçmeli-Doğru-Yanlış ve Eşleştirme Testleri

A.2.SUBJEKTİF TESTLER

- Sözlü Yoklama,Yazılı Yoklama...

B-HAZIRLAYAN BAKIMINDAN TESTLER

B.1.UZMAN YAPIMI TESTLER

- Geçerlik ve Güvenirlikleri kanıtlanmış.
- Herkes için aynı sınav yapılır.
- Özel şartlar dikkate alınmaz.(KPSS-TYT...)

B.2.ÖĞRETMEN YAPIMI TESTLER

- Geçerlik ve Güvenirlikleri kanıtlanmamış.
- Herkes için aynı sınav yapılmaz.
- Özel şartlar dikkate alınır.(sınıfta uygulanan sınavlar)

C-SÜRE BAKIMINDAN TESTLER

C.1.GÜÇ TESTLERİ

- Sorular zordur.
- Süre yeterlidir.(Alan sınavları)

C.2.HIZ TESTLERİ

- Sorular kolaydır.
- Süre yetersizdir.(ALES)

D-UYGULAMAYA KATILAN BİREY SAYISINA GÖRE TESTLER

D.1.BİREYSEL TESTLER

- Sözlü Yoklamalar-Zeka Testleri...

D.2.GRUP TESTLERİ

- KPSS-AYT-TYT...

E-ÖLÇÜLEN ÖZELLİK BAKIMINDAN TESTLER

E.1.TİPİK DAVRANIŞ TESTLERİ

E.1.1.İLGİ TESTLERİ

- Sevme –sevmeme
- Hoşlanıp hoşlanmama

E.1.2.TUTUM TESTLERİ

E.1.3.KİŞİLİK TESTLERİ

- Mizaç(huy) ve karakteri ortaya çıkartmaya yönelik testlerdir.
- ❑ Minnesota kişilik testi(eş-meslek seçimi için)
- ❑ Rorshach Mürekkep lekesi testi

E.2.MAXİMUM PERFORMANS TESTLERİ

E.2.1.YETENEK TESTLERİ

GENEL YETENEK TESTİ

- Akademik
- Zihinsel

ÖZEL YETENEK TESTİ

- Müzik
- Resim
- Beden
- Sanatsal

FARKLI YETENEK TESTİ

- Sayısal Yetenek
- Sözel Yetenek
- Dil
- Soyut Kavrama
- Hafıza Testi
- Dikkat Testi

E.2.2.BAŞARI TESTLERİ

AMACA GÖRE BAŞARI TESTİ

- Giriş Testi
- İzleme Testi
- Eriş Testi(öntest-sontest)

HAZIRLAYAN BAKIMINDAN BAŞARI TESTİ

- Öğretmen Yapımı Test
- Uzman Yapımı Test

BİREY YETENEĞİNİN

**ÜSTÜNDE
BAŞARI
GÖSTERİRSE**

**Kişisel /Sosyal
Rehberlik Verilir.**

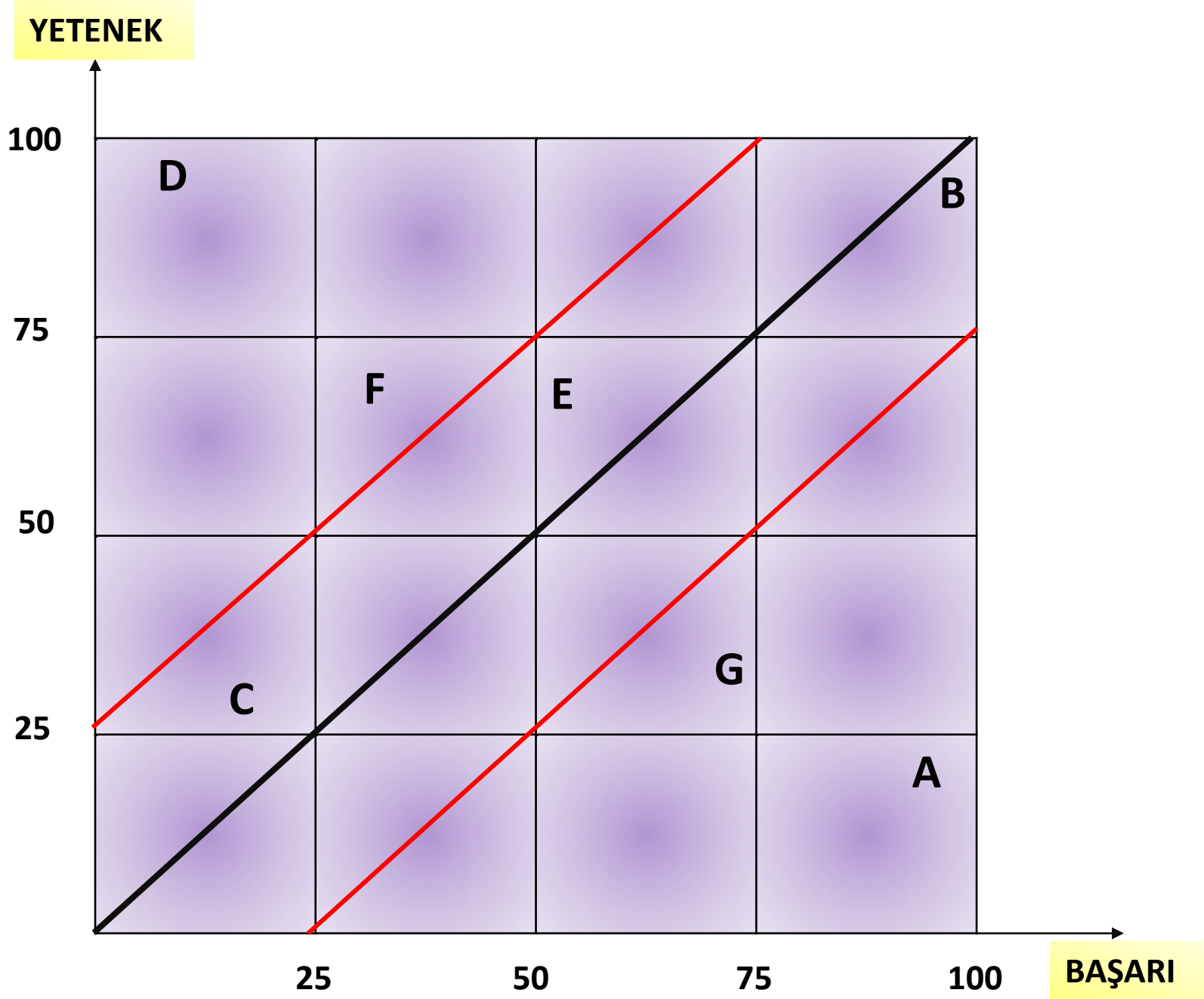
**ALTINDA
BAŞARI
GÖSTERİRSE**

**Eğitsel Rehberlik
Verilir.**

- Aile baskısı,
- Aşırı motivasyon,
- Kopya çekme,
- Başarısızlık korkusu...olabilir.

- Etkili ders çalışma, tekniklerini bilmeme,
- Benlik problemi (olumsuz),
- Olumsuz gelişimsel özellikler,
- Uyum problemleri...olabilir.

AŞIRI KAYGI-STRES YAŞANIR

C-E-B YETENEĞİ ÖLÇÜSÜNDE
BAŞARILI OLMUŞTUR.

A-G YETENEĞİNİN ÜSTÜNDE
BAŞARILI OLMUŞTUR.

D-F YETENEĞİNİN ALTINDA
BAŞARILI OLMUŞTUR.

D-F HEM OKUYOR HEM ÇALIŞIYOR
OLABİLİR.

A-G YÜKSEK DÜZEYDE
GÜDÜLENMİŞ OLABİLİR.

B ÜST DÜZEY BİR AKADEMİK
PROGRAMA YÖNLENDİRİLEBİLİR.

TEST DIŞI TEKNİKLER

GÖZLEME DAYALI TEKNİKLER

- ☐ Derecelendirm Ölçekleri
- ☐ Özellik – kayıt çizelgesi
- ☐ Gözlem
- ☐ Gözlem listesi
- ☐ Anekdote (vak'a olay kaydı)

KENDİNİ ANLATMAYA DAYALI TEKNİKLER

- ☐ Zaman cetveli
- ☐ Anket (soru liste)
- ☐ Görüşme
- ☐ Otobiyografi
- ☐ Problem tar lis
- ☐ Arzu – istek listesi
- ☐ Kime g beneyim?
- ☐ Öğrenci tanıma fi
- ☐ Başarısızlıklar n a
- ☐ Anı-hatıra defteri

BAŞKALARININ KANISINA GÖRE TEKNİKLER

- ☐ Sosyometri
- ☐ Rol dağıtım tekniğı
- ☐ Sosyal atom ölçeğı
- ☐ Sosyal uzaklık ölçeğı
- ☐ Kimdir bu? (Bil – kim)

ETKİLEŞİME DAYALI TEKNİKLER

- ☐ Ev ziyaretleri
- ☐ Görüşme (K.A.T)
- ☐ Drama ve oyun teknikleri
- Oyun terapisi
- Psikodrama
- Sosyodrama
- Rol oynama

DİĞER TEKNİKLER

- ☐ Bibliyo terapi
- ☐ Sine terapi
- ☐ Vak'a incelemesi
- ☐ Vak'a konferansı
- ☐ Veli Konferansı
- ☐ Toplu dosya

EVET/HAYIR

KONTROL LİSTESİ

EVET/BAZEN/HAYIR

GÖZLEM LİSTESİ

TAMAMEN/KISMEN/HİÇ

ÇOK İYİ/İYİ/ORTA/KÖTÜ/ÇOK KÖTÜ

DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ

DERECELENDİRME ÖLÇEKLERİ (LİKERT TİPİ ÖLÇEKLER)

➤ Herhangi bir özelliğin ne **derecede** ,ne **düzeyde** gözlemlendiğini belirlemeye yarayan ölçeklerdir.

➤ Sayı – sıklık belirtir.

➤ En az 3, en fazla 7 sıklıktan oluşur.

➤ Toplam puan = derece puanı
soru sayısı

MATEMATİK YETENEĞİNİ DERECELEME ÖLÇEĞİ

- ÖRNEK -

A-Sayı kavrama

1-Çok zayıf	( )
2-Zayıf	( )
3-Orta	( )
4-İyi	( )
5-Çok iyi	( )

B-Problem çözme yeteneği

1-Çok zayıf	( )
2-Zayıf	( )
3-Orta	( )
4-İyi	( )
5-Çok iyi	( )

C-Sonucu doğruya yakın bir şekilde kestirebilme

1-Çok zayıf	( )
2-Zayıf	( )
3-Orta	( )
4-İyi	( )
5-Çok iyi	( )

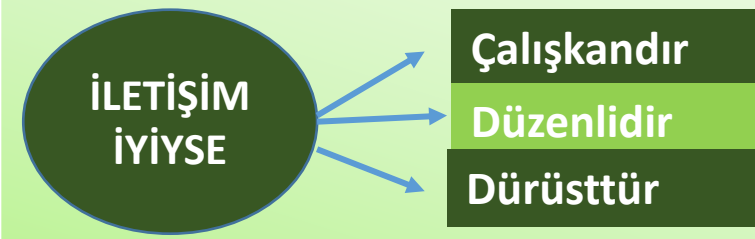
D-Zihinden hesaplama

1-Çok zayıf	( )
2-Zayıf	( )
3-Orta	( )
4-İyi	( )
5-Çok iyi	( )

DERCELENDİRME ÖLÇEKLERİNE KARIŞAN HATALAR

A-GENELLEME HATASI

- Genel kanının özel niteliklere genellemesidir.
- **İlişkisiz** öğelerde, bir özellikten yola çıkıp genelleme yapılır.
- **İlk izlenim nettir.**

B-GÖZLEM YETERSİZLİĞİ HATASI

- Kişi çok, zaman az ise olabilir.
- Ölçek, ölçülmek istenen nitelikleri kapsamıyorsa – olabilir.
- **Yeterince gözlemlenemeyen faaliyetler boş bırakılmalıdır.**
- İlk izlenim yeterli olmayabilir
- **İlk izlenim net değildir.**

C-ANLAM HATASI

- Ölçekte yer alan ifadeleri bilmeme .
- Gözlemci eğitilmeli.
- **Birkaç anlama gelebilecek ifadeler bu hataya neden olur .**

☐ **ÖRNEK** : Alışkanlık – Alışma
(hangisini derecelendirecektim?)

D-MANTIK HATASI

- Gözlemcinin, birbirine benzeyen nitelikleri birbirinden ayıramamasıdır
- **İlişkili – benzer** öğeler karışır

☐ **ÖRNEK:** **Tutumlu** ise **Cimridir**
Zeki ise **Başarılıdır**
Hareketli ise **hiperaktiftir**

E-KİŞİSEL YANLILIK HATASI

- Ölçeği kullanan kişinin özelliğiyle ilgilidir.
- Ölçeğin tümünü kullanmaz.

E-1.BONKÖLÜK HATASI(4-5)

☐ Herkese yüksek puan verme tutumu

E-2.MERKEZE YIĞMA HATASI(3)

☐ Herkese ortada puan verme tutumu
Uçlardan kaçınır.

E-3.CİMRİLİK HATASI(1-2)

☐ Herkese düşük puan verme tutumu
☐ Eleştiren ,Eksiklik gören kişiler.

ÖZELLİK KAYIT ÇİZELGESİ

➤ Bireylerin farklı konulardaki özelliklerinin izlenip belirlenmesini sağlar.

Öğrencinin Adı – Soyadı	Gözlenen davranış özellikleri	Toplam
Hacı Bektaş Veli	2	1
Mevlana	2,4	2
Adile Naşit	1,2,3,4	4
Aliye Rona	1,5,6	3

KONU: SOSYAL İLİŞKİLER

1-Dedikodu yapar.
2-Merhabalaşır.
3-Esprilidir.
4-Ortama hemen uyum sağlar.
5-Sürekli eleştirir.
6-İlişkilerde soğuktur.

GÖZLEM LİSTESİ

➤ Listede bulunan özelliklerin bireyde bulunma şeklinin **Evet/Bazen/Hayır** şeklinde belirlendiği tekniktir.

GÖZLEM LİSTESİ - ÖRNEK -

Okul-Sınıf:	Tarih:		
	EVET	BAZEN	HAYIR
1-Genel olarak arkadaş gruplarıyla mı oynar?			
2-Arkaadaşları onunla oynamayı sever mi?			
3-Bir grubun başı olduğu görülür mü?			
4-Arkaadaşlarıyla şakalaşır mı?			
5-Arkaadaşları şakalarına cevap verirler mi?			
6-Başkalrının yaptıklarını sık sık taklit eder mi?			
7-Arkaadşlarıyla alay eder mi?			
8-Başkalarına yardım etmeyi sever mi?			
9-Gerekirse başkasından yardım alır mı?			
10-Arkaadaşlarıyla oynadığı görülüyor mu?			

KONTROL LİSTESİ

- Listede sıralanan bazı özelliklerin bireyde **bulunup bulunmadığını** ele alır.
- **Sayı – sıklık belirtmez.**

	ÖZELLİKLER	Evet	Hayır
1	Arkadaşları kendisiyle oynar mı?		
2	Grubun başı olduğu görülür mü?		
3	Arkadaşlarıyla konuşurken bağırır mı?		
4	Arkadaşlarıyla şakalaşır mı?		
5	Arkadaşları şakalarını kabul eder mi?		
6	Şakalarının tatsız bir duruma gider mi?		
7	Arkadaşlarını taklit ederek alay eder mi?		
8	Sınıfta herhangi bir çetenin üyesi mi?		

ANEKDOT (OLAY – VAK'A KAYDI)

- Bir olayın **gözlem sürecine yorum katmaksızın** en objektif biçimde kaydedilmesidir.(Bölümleri:kişisel bilgi-gözlem süreci-yorum)
- Cep defteri , tek tek kartlar şeklinde de olabilir.
- Olayın geçtiği yer,zaman,olayla ilgili yorum,gözlemcinin önerisi ,bölümler

OLAY YAZIMI FORMU

ADI :	TARİH : .....
SOYADI :	YER : .....
DAVRANIŞ :	
<div># YORUM YOK #</div> <div>{GÖZLEM SÜRECİ}</div>	
GÖZLEMÇİ:	
YORUM:	
ÖNERİ:	

ZAMAN ÇİZELGESİ	GÖRÜŞME	GÖRÜŞMEYE KARIŞAN HATALAR
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Bireyin bir günde</u> <ul style="list-style-type: none"> neler yaptığı neye ne kadar zaman ayırdığı bunlara yönelik duygu-düşüncelerini öğrenmek için kullanılır. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Belli bir amaç için iki ya da daha fazla kişinin sözel ya da sözel olmayan mesajlarla etkileşime geçmesidir. 	<div> <div>D</div> <div>ERLEME HATASI</div> </div> <div> <div>i</div> <div>HMAL HATASI</div> </div> <div> <div>Ye</div> <div>RİNİ DEĞİŞTİRME HATASI</div> </div> <div> <div>T</div> <div>ANIMA HATASI</div> </div>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Sabahtan yatıncaya kadar</u> <ul style="list-style-type: none"> giriştiği faaliyetler çeşitleri süreleriyle <p>Çizelge üzerine kaydetmedir.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Görüşmede okuma yazma bilmeye gerek yoktur. 	<p>A-DERLEME HATASI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Raporlaştırma</u> aşamasında bazı bilgilerin not edilirken yorum katılarak abartılmasıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ders çalışma programı hazırlanmadan önce öğrenciye uygulanması, olumlu sonuçlar doğurur. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bilgiye doğrudan,aracısız ulaşılır. 	<p>B-İHMAL HATASI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Raporlaştırma</u> aşamasında bazı konuların önemsiz olduğu düşünülerek <u>kaydedilmemesidir.</u>
ANKET (SORU LİSTESİ)	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fazla zaman harcandığı için ekonomik değildir. 	<p>C-YERİNİ DEĞİŞTİRME HATASI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Raporlaştırma</u> aşamasında bazı konuların önemsiz olduğu düşünülerek <u>kaydedilmemesidir.</u>
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bireyin çeşitli konulara yönelik duygu – düşünceleri hakkında bilgi edinmek amacıyla hazırlanmış soru listesidir. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Görüşme yazılı olarak veya kayıt cihazıyla kayıt altına alınmalıdır. (izin alınarak) 	<p>D-TANIMA HATASI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <u>Görüşme(uygulama) aşamasında</u>,kişilerin bazı ortak(okul takımı,tiyatro...) özelliklerine dikkat edilmemesidir. Kişilerin karıştırılmasıdır.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kısa zamanda çok bilgi elde eder. 	<p><u>GÖRÜŞME AŞAMALARI</u></p> <p>Planlama</p>	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Amaç net olarak belirlenip kişiye bilgisi verilmelidir. 	<p>Uygulama</p>	
	<p>Raporlaştırma</p>	

OTOBİYOGRAFI

- Bireyin kendi hayatını yazmasıdır.
- Sübjektiftir.
- Uygulanması en kolay tekniktir.
- Hazırlanması kolaydır.
- Bireyin iç dünyasına inmek istenir.
- Yorumlanması zordur. (yorumlanma, psikolojik danışman tarafından yapılır)
- Otobiyografi bireyin doyurulmamış isteklerini, umutlarını, bastırılmış duygularını ortaya çıkartabilir.
- Kontrollü-sınırlı ve kontrolsüz – serbest otobiyografiler var.

Otobiyografinin Değerlendirilmesi ve Yorumlanmasında Dikkat Edilecek Noktalar:

- ☐ Yazıda tutarsızlıklar – kasıtlı yanıltmalar var mı?
- ☐ Anlatım yüzeysel mi derinlemesine mi?
- ☐ Olaylar kronolojik mi dağınık mı anlatılmış?
- ☐ Otobiyografi kısa mı uzun mu?
- ☐ Bireyin yer vermediği önemli yaşantılar, kişiler var mı?
- ☐ Metin nasıl bir izlenim veriyor?(olumlu-olumsuz,karamsar)

OTOBİYOGRAFI - ÖRNEK -

Adınız-Soyadınız:
Sınıfınız:
Numaranız:

Sevgili arkadaşlar,
Sizi daha iyi tanıyabilmemiz ve okul başarınızda yardımcı olabilmemiz için,
a-Geçmişte yapmak istediklerinizi ve bu konuda karşılaştığınız engelleri ,
b-Sizi sevindiren ve üzen olayları,
c-Yaparken zevk aldığınız ve almadığınız etkinlikleri,
d-Gelecekteki beklentilerinizi belirten bir kompozisyon yazmanızı istiyoruz.
(Yazmaya lütfen bu sayfadan başlayınız,gerekirse arka sayfayı da kullanabilirsiniz.)

Teşekkür Ederiz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PROBLEM TARAMA LİSTESİ

- Okul-aile-sağlık-iletişim-iş-ev-yaşam gibi konularla ilgili problem veya problemleri işaretler.
- Bireyi en fazla rahatsız eden problemlerin saptanması için kullanılır.
- **Plan – programlar oluşturulmadan önce uygulanması en uygun tekniktir.**

PROBLEM TARAMA LİSTESİ - ÖRNEK -

Adı-Soyadı : .....Sınıf/No: .....Tarih: .....

Sevgili öğrenciler bu problem tarama listesi siz öğrencilerimizin problemlerini öğrenip size yardım etmek için hazırlanmıştır.Sizi ilgilendiren sorunun başına X işareti koyunuz.

- ( ) 1-Gözlerimden rahatsızım.
- ( ) 2-Kulaklarımdan rahatsızım.
- ( ) 3-Sık sık başım ağrıyor.
- ( ) 4- İyi beslenemiyorum.
- ( ) 5-Okulumuz temiz değil.
- ( ) 6-Sınıfımız çok kalabalık ve gürültülü.
- ( ) 7-Ders araçlarımız yeterli değil.
- ( ) 8-Ders konuları çok ağır.
- ( ) 9-Okulda disiplin çok fazla.
- ( ) 10-Sosyal faaliyetler çok az.

ARZU/İSTEK LİSTESİ

- Bireyin karşılanmamış isteklerinin ortaya çıkarılması için kullanılır.
- Okuma – yazma bilmeye gerek yok.
- Daha çok okulöncesi ve ilkokulda kullanılır.
- Yetişkinlerde genelde yarım cümle tamamlama şeklinde yapılır.

*üç dileğiniz olsa neler dilerdiniz?

*sihirli bir değneğin olsa neleri değiştirirdin?

*dünyaya tekrar gelecek olsaydınız nasıl biri olmak isterdiniz?

*istediğin kadar paran olsaydı neler yapardın?
(şeklinde sorular sorulur)

İSTEK LİSTESİ - ÖRNEK -

Adı-Soyadı : .....Sınıf/No: .....Tarih: .....

Sevgili öğrencilerimiz , sizleri daha iyi tanımak,anlamak için aşağıda yazılı olan soruları lütfen içtenlikle cevaplayınız.

SORULAR

1-İsteddiğiniz kadar paranız olsaydı neler yapardınız?

.....

2-Sihirli bir değneğiniz olsaydı neler yapardınız?

.....

KİME GÖRE BEN NEYİM

- Bireyin çevresindeki bireyler tarafından hangi yönleriyle tanındığının yine **birey tarafından** belirlenmesidir.
- Birey kendini başkalarının gözünden nasıl görüyor? Bununla ilgili bilgi veren tekniktir.
- Kimdir Bu? Tekniğiyle karıştırılmamalı. (Kimdir Bu? Tekniğinde tüm bireyler birbirinin özelliklerini belirtir.)

KİME GÖRE BEN NEYİM?

- ÖRNEK -

Okulu .....Tarih...../...../.....
Adı-Soyadı .....Sınıfı .....Numarası .....

AÇIKLAMA:

Hakkında konuşulan kişiler , zaman zaman birtakım özellikleri ile birlikte hatırlanır,eleştirilirler. Haklı ya da haksız çoğumuz için geçerlidir.Bize yakıştırılan özelliklerimiz bazen gerçek yönlerimiz olabilir.Aşağıda bu tür yakıştırmalardan bazıları sıralanmıştır.Okuyunuz,hangileri size uygun görülüyor,kime göre siz bu özelliklere sahip bulunuyorsanız o bölüm içerisine X işareti koyunuz.

Öğretmenlere göre	Aileme göre	Arkadaşlarıma göre	Bana göre	NESİNİZ, NASILSINIZ
				Haşarıyım
				Kavgacıyım
				Plansızım
				Çok zekiyim
				Cesaretsizim
				Ezberciyim
				Ewelim

ÖĞRENCİ TANIMA FİŞİ (FORMU)

ÖĞRENCİ TANIMA FİŞİ - ÖRNEK -

ÖĞRENCİNİN:

Adı-Soyadı .....No .....Sınıfı .....
Cinsiyeti .....Doğum yeri/yılı .....Kan Grubu.....
Adres/Telefon no.....
.....

ÖĞRENCİ VELİSİNİN:

Adı-Soyadı .....Yakınlığı .....Öğrenim düzeyi.....
Adresi .....
.....

Aile durumu	Adı-Soyadı	Sağ mı	Öz mü	Yaş	Öğrenim durumu	Mesleği
Anne						
Baba						
Kardeş1						
Kardeş2						
Kardeş3						
Kardeş4						

Ailenin aylık toplam geliri?

Ev kira ise bedeli?

Kendisine ait çalışma odası var mı?

Çalışmasına yardım edecek kimse var mı

➤ Öğrenciye yönelik adı-soyadı- adresi-anne-baba adı-iş adresi-sağlık durumu-eğitim durumu gibi temel bilgilerin elde edilmesi amacıyla hazırlanır, uygulanır.

➤ Genelde okula kayıt olunduğu zaman ya da sene başında uygulanır.

➤ Aralıklarla sınıf rehber öğretmeni tarafından güncellenmelidir.

BAŞARISIZLIK NEDENLERİ ANKETİ

- Derslerdeki – sınavlardaki başarısızlıkların nedenlerinin öğrenilmesi için kullanılır.
- Neden başarılı olamıyorsunuz? Ne için çalışmıyorsunuz? Gibi soruların cevapları aranır.
- Listede başarısızlık nedenleri sıralanır. Birey kendine en uygun olanı seçer.
- Her nedenin yüzdesi tutulur.
- En fazla ortaya çıkan nedenler , velilerle – öğretmen – idarecilerle kurullarda toplantılarda... değerlendirilir.

ANI-HATIRA DEFTERİ (GÜNLÜK)

- Bu teknikte birey kendini – yaptıklarını anlatır.
- Bireyin iç dünyasını anlamada kullanılabilir.
- Genelde psikolojik danışma oturumlarında, danışman ister.
- Kullanılabilmesi için bireyden izin alınmalı.
- Tarih belirtilmeli, günlük tutulurken.

BAŞARISIZLIKLAR NEDENİ ANKETİ

- ÖRNEK -

Adı-Soyadı .....Sınıf ..... Tarih ...../...../.....

AÇIKLAMA: Bu liste derslerinizden düşük not alma sebeplerinizi tespit ederek sizlere yardımcı olabilmek amacıyla hazırlanmıştır.Sizden aşağıdaki ifadelerden ders notlarınızın düşük olmasına sebep olanları ve ders çalışmanızı engelleyen nedenleri işaretlemeniz istenmektedir.

.....derslerinden notlarım düşük ve başarılı değilim.

Çünkü;

- ( ) Ailem çok kalabalık.
- ( ) Annem-babam derslerimde bana yardımcı olmuyor.
- ( ) Ayrı bir çalışma odam yok.
- ( ) Ailemden ayrı kalıyorum.
- ( ) Babam beni sık sık döver.
- ( ) Ailem ders çalışmam için gereksiz baskı yapıyor.
- ( ) Ailem fazla otoriter.
- ( ) Ailem beni fazla ihmal ediyor.
- ( ) Kardeşlerim sık sık kavga ediyor.

SOSYOMETRİ

- Bir gruptaki bireylerin sosyal ilişkileri, grubun yapısı, grubun içindeki alt gruplar hakkında objektif-güvenilir bilgi veren tekniktir.
- İlk defa MORENO tarafından ortaya çıkarılmıştır.
- İlişkilerin sebepleri – en yakın arkadaşlık hakkında bilgi **vermez.**

SOSYOMETRİ - ÖRNEK -

Adı-Soyadı .....

Sınıf .....No .....Tarih ...../...../.....

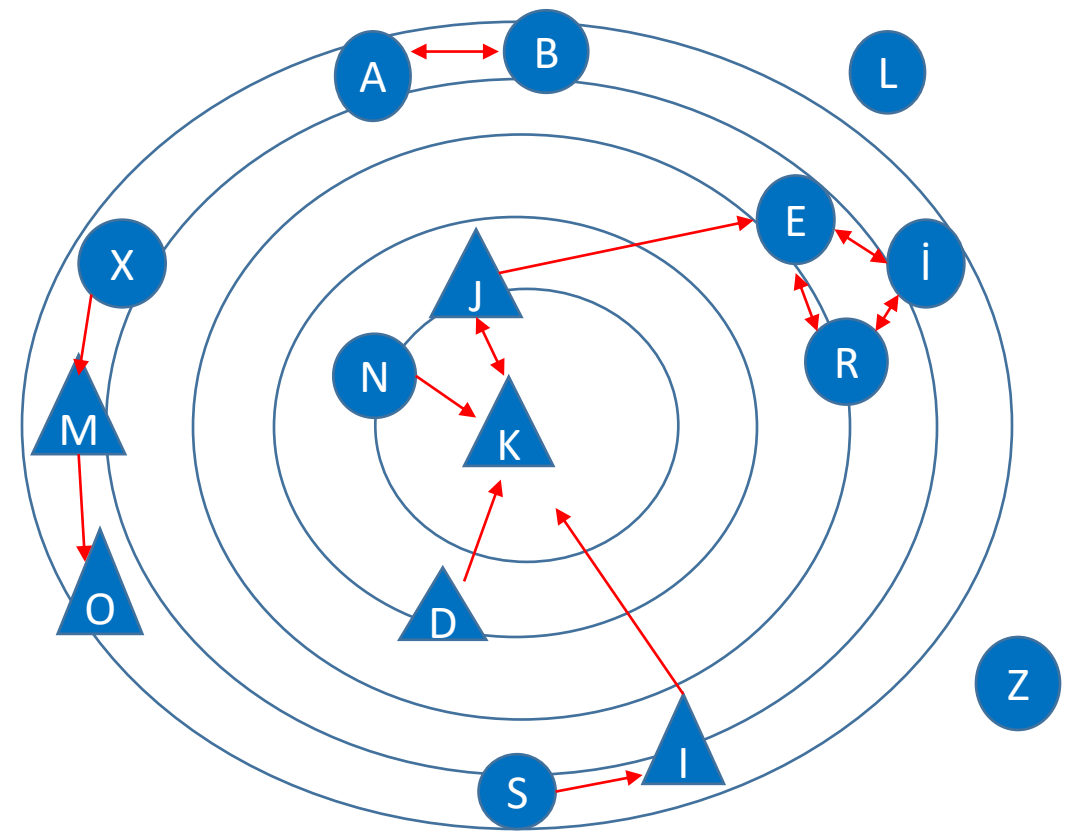
Sınıfınızdaki hangi arkadaşınızla birlikte bir eğlenceye veya geziye gitmek istersiniz?

Tercih sırasına göre üç isim yazınız.

1.Tercihim .....

2.Tercihim .....

3.Tercihim .....

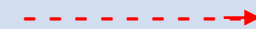
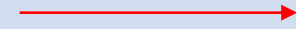

ERKEK

KIZ

1.TERCİH(3PUAN) 2.TERCİH(2PUAN) 3.TERCİH(1PUAN)

Sosyometri sonuçları sosyogram da gösterilir.

En çok seçilen öğrenciler sosyogramın merkezine yazılır.

En az seçilenler kenarlara doğru kaydırılır.

İzole olan,dışlananlar sosyogramın dışına kaydırılır.

SOSYOGRAMDA ORTAYA ÇIKAN İLİŞKİ TİPLERİ

LİDERLER

- Çoğunluğun seçtiği, (en çok seçilen her zaman lider olmayabilir) **en fazla puan alandır. (K)**

İKİLİ KARŞILIKLI ÇEKENLER (İKİLİ İLİŞKİ)

- Birbirini karşılıklı olarak 1. Sırada seçenler. **(A- B)**

KLİKLER

- Büyük gruptan soyutlanmış, kendi aralarında birbirini seçen 3-4 kişilik gruplardır. **En az 3** kişi olmalı.**(E-İ-R)**
- ☐ Ok kliğin içinden dışa doğru olmamalı.
- ☐ Dıştan içe ok gelebilir.
- ☐ Yani dışarı ok çıkmaz, dışardan gelen ok kliği bozmaz.

TEK YÖNLÜ İLİŞKİ

- Birinin karşısındakini seçip diğerinin onu seçmemesi **(S-I)**

ZİNCİRSEL İLİŞKİ

- Karşılıklı olmayan ama zincir gibi birbirine bağlanarak birbirini seçenler **(X – M – O)**

İZOLE OLANLAR

- Terkedilmişler – dışlananlar- seçmeyen ve seçilmeyenler sosyogramın dışındadır **(L – Z)**

REDDEDİLENLER

- Kendisi seçip – seçtiği kişi tarafından seçilmeyen **(S)**
- ☐ Çizgi – nokta – kesikler ilişki düzeyini gösterir.
- ☐ Grup birbirini tanımalı.
- ☐ Uygulamada zorlama olmamalı.
- ☐ Aynı gruba belirli aralıklarla uygulanmalı **(ilişkiler değişebilir)**
- ☐ Okuma – yazma bilenlere uygulanmalı.
- ☐ Sonuçları gizli tutulmalı.
- ☐ Uygulayacak kişiler sır saklayabilmeli.

GRUP DIŞINA İTİLEN,İZOLE BİREYLERE

- *ödev hazırlama
- *konu sunma
- *eğitsel kollara katılma
- *okul derneklerinde görev alma
- *spor – müzik – gezi – eğlence – tiyatro – gibi alanlara yönlendirme hizmet sunulabilmeli.

SOSYAL UZAKLIK ÖLÇEĞİ

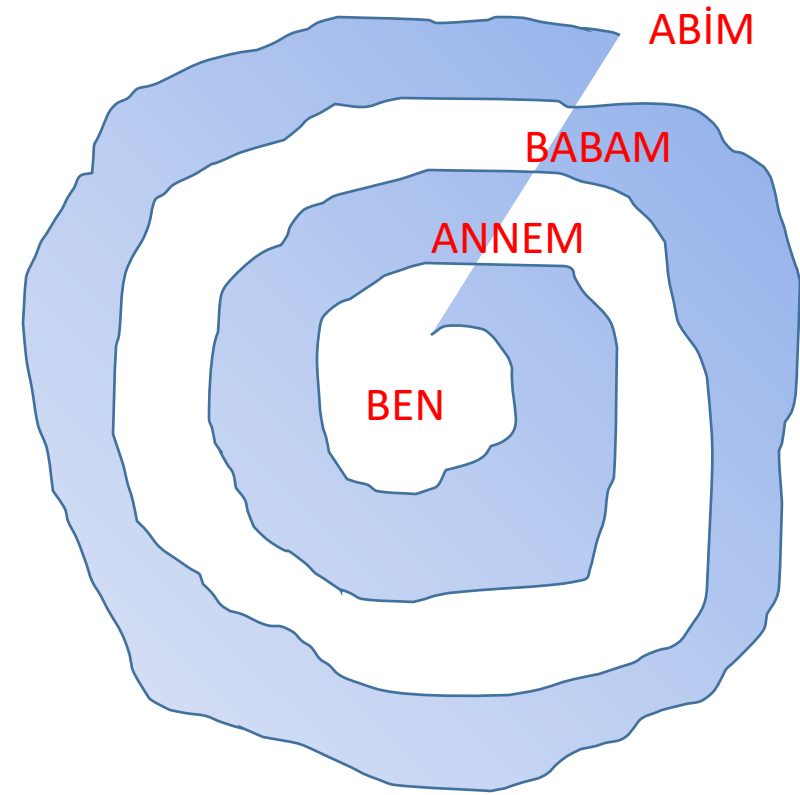
- Sosyometriye benzer.
- **İlişkinin nedenleri belirtilmez.**
- Sınıf listesinin yanına 1'den 5' e kadar değer verip 1' e yakın , 5'e uzak yazarak öğrencilerin birbirlerine yakınlık,uzaklık ilişki mesafelerini belirtir.

İSİM LİSTESİ	YAKIN(1)	2	3	4	UZAK(5)
Ahmet KAYA	X				
Turgut ÖZAL	X				
Zeki MÜREN			X		

- **YA DA her öğrencinin karşısına**
A (arkadaş), **B** (başkası), **D** (arkadaş değil),
i (ismini duymadım) harfleri yazılır.
- Yani öğrenciler, sınıf arkadaşlarını kendine yakınlık – uzaklığa göre harflendirir.

SOSYAL ATOM ÖLÇEĞİ

- Pr. Dr. Üstün DÖKMEN oluşturmuş.
- Krizlerde tekrarlanmalı.
- İlişkiler tekrar gözlemlenmelidir.

KİMDİR BU? (BİL KİM?)

- Öğrencilerin, birbirlerini ve kendilerini nasıl gördüklerini, gerçekçi bir şekilde değerlendirip değerlendirmediklerini ortaya çıkarmaktadır.
- **Bağdaşım düzeyi** hakkında (+ /) bilgi verir.
- Her ifade için birden fazla arkadaş yazılabilir. Kişi kendi adını da yazabilir.
- Sınıfın **EN**'leri bulunur.
- Bireylerin en çok hangi özellikleriyle bilindiklerini ortaya çıkarır.
- Kişiler hem kendini hem başkalarını nasıl algıladıklarını karşılıklı olarak ortaya koyar.
- Öğrenciler birbirlerini hangi yönleriyle biliyor? Ortaya çıkar.
- Kimdir bu?'da **bilgiyi kişi ve başkaları ortaya koyar.**
- Kime göre ben neyim?'de **bilgiyi kişinin kendisi ortaya koyar.**

KİMDİR BU? (BİL-KİM)

-ÖRNEK -

AÇIKLAMA:

Aşağıda sınıf arkadaşlarınızı tanımlama olasılığı bulunan sorular bulunmaktadır. Her soru sınıf arkadaşlarınızdan kimi tanımlıyorsa o sorunun karşısına arkadaşınızın ismini ve soy ismini yazınız. Eğer soru sizi tanımlıyorsa karşısına kendi isim ve soy isminizi yazın. Soru kimseyi tanımlamıyorsa boş bırakabilirsiniz.

SORULAR:

- 1-En çok sevilen kimdir?.....
- 2-Hiç seilmeyen kimdir?.....
- 3-Herkese yardım etmek isteyen kimdir?.....
- 4-En bencil olan kimdir?.....
- 5-Yalnızlıktan hoşlanan kimdir?.....
- 6-Kibar ve nazik davranan kimdir?.....
- 7-Sürekli kaba davranan kimdir?.....
- 8-En saygılı olan kimdir?.....
- 9-Temiz ve düzenli olan kimdir?.....
- 10-Temiz ve düzenli olmayan kimdir?.....

ROL DAĞITIM TEKNİĞİ

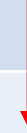
- Kimdir bu? Tekniğe benzer.
- Gruba uygun bir oyun belirlenir.
- Oyun okunur.
- Oyundaki oyuncuların özellikleri anlatılır.
- Rollere en uygun kişiliğe sahip bireyler rollere seçilir.

ROL LİSTESİ - ÖRNEK -

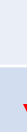
- 1-Kral .....
- 2-Kraliçe .....
- 3-İyilik perisi .....
- 4-Arabulucu .....
- 5-Neşelendirici .....
- 6-Yalancı .....
- 7-İki yüzlü .....
- 8-Kendini beğenmiş .....
- 9-Arabulucu .....
- 10-Yardımsever .....
- 11-Dürüst .....

EV ZİYARETLERİ

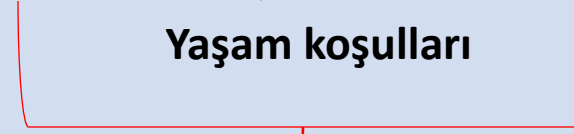
Sosyal çevre

Ekonomik koşullar

Yaşam koşulları

Bireyi nasıl etkiler?

Bunu anlamak için ev ziyaretleri yapılır.

- Aile ortamı hakkında bilgi toplanır.
- Okul- aile iş birliği sağlanır.
- İlişkilerin daha samimi hale gelmesini sağlayabilir.

DRAMA VE OYUN TEKNİKLERİ

1-OYUN TERAPİSİ

- Özellikle okul öncesi ve ilkokul döneminde uygulanır.
- Önceden oyuncaklarla dolu bir oda-ortam hazırlanır.
- Oyun ortamındaki çocukların davranışları-duyguları anlaşılmaya çalışılır.
- **Uzmanlık** gerektirir.

2-ROL OYNAMA

- Bireyin herhangi bir role girmesi, sahnede oynamasıdır.
- **Empati** duygusunu geliştirir.

3-SOSYODRAMA

- Grubun – toplumun ortak bir problemi yine gruptaki bireyler tarafından sahnelenir.
- Bireyler kendi değil, başkasının rolüne girer.
- **Empati** geliştirir.

4-PSİKODRAMA

- Bireyin kendi sorununu yine kendisinin uzman ve yardımcı oyuncular eşliğinde oynamasıdır.
  - **Uzmanlık** gerektirir.
  - Psikolojik tahlil, psikolojik boşalım sağlar.
  - Bireyin sorunuyla yüzleşme – çözümleme imkanı sağlar.
- NOT:** bireyin yaşadığı sorun başkası tarafından canlandırılırsa **vak'** a temsili olur.

VAK'A İNCELEMESİ

- Problemlili (anormal) bireylere uygulanır.
- Problemin nedeni derinlemesine anlaşılmaya çalışılır.
- **Uzmanlık** gerektirir.

VAK'A KONFERANSI

- Sorunlu bireyin durumu için **birden fazla uzmanın toplantı yapması**dır.
- Toplantıya sorunlu birey katılmaz.

VELİ KONFERANSI

- Sorunlu bireyin **velisi** ile **uzman görüşme yapar**.

BİBLİYOTERAPİ

- **Sorunlu birey**in sorunu ile ilgili **kitap okumasını** sağlamaktadır.
- Kitaplar her zaman ruh sağlığıyla ilgili olmak zorunda değil.

SİNE TERAPİ

- Sorunlu bireye, sorunuyla ilgili **film** izletilir.
- Bireyin filmdeki kahramanla özdeşim kurup iyileşme sürecine girmesi sağlanır.

TOPLU DOSYA

- Öğrencinin gelişimi hakkında toplanan bilgilerin yer aldığı dosyadır.
- **Toplu dosyada 4. Düzey gizli bilgiler yer almaz.**
- ❑ **1.Düzey:** (kimlik-fiziksel özellikler bilgisi) Herkes bilir.
- ❑ **2.Düzey:** (ekonomi-aile eğitimi-mesleği) veli- öğrenci izniyle paylaşılabilir.
- ❑ **3.Düzey:** (başarı- standart test sonuçları – tavsiyeler) öğrenci – veli izniyle paylaşılabilir.
- ❑ **4.Düzey:** *psikiyatrik – psikolojik inceleme raporları
*tıbbi – yasal inceleme raporları
*sosyal hizmet raporları
↓
Uzman izni gerektirir.

BİREYİ TANIMA TEKNİKLERİNE KARIŞAN HATALAR

YANILTMA HATASI

- Kişi kendini olduğundan farklı gösterir. (fakir zengin gösterme)

SOSYAL KABUL HATASI

- Kişi kendini toplumun beklentilerine uygun biri olarak gösterir.

REHBERLİK HİZMETLERİ İL-İLÇE ÖRGÜTLENMESİ

1-PDR HİZMETLERİ İL DANIŞMA KOMİSYONU

Yılda en az **2** defa toplanır.

EYLÜL

HAZİRAN

Yapılacak faaliyetlerle ilgili öneriler, ihtiyaçlar

Yapılan faaliyetlerle ilgili Değerlendirme, öneriler

ÜYELERİ

- İl Milli Eğitim Müdürü /Yardımcısı /Şube müdür
- İlçe milli eğitim müdürleri
- RAM Müdürleri / PDR Hizmetleri bölüm başkanı
- İlköğretim - orta öğretim (birer) okul müdürü
- Farklı okul türlerinden en az 3 Psk. danışman

2-RAM (REHBERLİK ARAŞTIRMA MERKEZİ)

2.A.PDR HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

- İl PDR hizmetleri çerçeve programını hazırlar.
- Okullardan gelen PDR değ. Raporlarını değerlendirir.
- Rehberlik servislerinin ihtiyaçlarını belirler.
- Konferans- seminer verir.
- Bireyi tanıma teknikleri uygular, değerlendirir.

2.B.ÖZEL EĞİTİM HİZMETİ BÖLÜMÜ

- Taramalar yapar.
- Ailelerle iş birliği yapar.
- Sağlık – aile – eğitim – adli – kurumlardan gelen bireylere özel eğitim verir.
- Özel eğitimin yapıldığı kurumların çalışanlarına seminer verir.

3-OKUL MÜDÜRLÜKLERİ

OKUL MÜDÜRÜ

- PDR hizmetlerinin yürütülmesi için gerekli organizasyonu sağlar.
- Araç – gereçleri, fiziksel koşulları, işbirliğini... sağlar.
- Okul PDR hizmetleri yürütme komisyonunu kurar, başkanlık eder.
- Her sınıfa, sınıf rehber öğretmenini görevlendirir. (rehberlik servisi işbirliğiyle)
- Koordinatör Psikolojik Danışmanı görevlendirir.
- PDR Hizmetleri programının ve değerlendirme raporunun hazırlanmasını sağlar ve RAM’ a gönderir.
- Sıraladığımız çalışmaların yürütülmesi konusunda okuldaki en üst yetkili amirdir.

PDR HİZMETLERİ YÜRÜTME KURULU

- Yılda en az 3 defa toplantı yapar. (eylül – şubat – haziran)
- PDR hizmetlerinin uygulanmasında .
*önlem alma   *iş birliği yapma   *planlama sağlar
- Kurucusu – başkanı okul **müdür**üdür

ÜYELERİ

- ☐ Okul müdürü / yardımcısı
- ☐ Psikolojik danışman
- ☐ Her sınıf seviyesinden birer sınıf rehber öğretmeni
- ☐ Okul Öğrenci Temsilcisi
- ☐ Okul Disiplin Kurulu Temsilcisi
- ☐ Okul Aile Birliğinden Temsilci
- ☐ Okul Koruma Derneği Temsilcisi

PSİKOLOJİK DANIŞMAN (OKUL REHBER ÖĞRETMENİ)	PSİKOLOJİK DANIŞMANLARIN GÖREVİ OLMAYAN DURUMLAR	SINIF REHBER ÖĞRETMENİ
➤ Okullarda her türlü rehberlik çalışmalarını yaparlar	➤ Boş derslere girmek(-)	➤ Sınıfının yıllık PDR planını hazırlar.
➤ Formasyonu uygunsa Psk. Danışma yapar	➤ ÖSYM sınavları hariç – sınavlarda gözetmenlik yapmak(-)	➤ Sınıfın PDR sene sonu değerlendirme raporunu hazırlar, bir örneğini rehberlik servisine teslim eder.
➤ Okul PDR hizmetleri programını hazırlar, bir örneğini sınıf rehber öğretmeni verir	➤ Rehber öğretmen iken idari görev almak(-)	➤ Eğitsel – mesleki – kişisel (sadece bilgi) rehberlik hizmeti sunar.
➤ Öğretmenlere – idarecilere – velilere – öğrencilere alanıyla ilgili seminer verir.	➤ Disiplin kuruluna üye olmak(-) (öğrenci için görüş bildirir)	➤ Rehberlik saatinde sınıftadır.
➤ PDR ile ilgili toplantılara katılır, görüş bildirir.	☐ Tatilleri diğer öğretmenler gibidir.	➤ Gelişim dosyasının (öğrencinin) tutulmasında iş birliği yapar.
➤ PDR ile ilgili gerekli yazışmaları yapar	☐ Haftalık işi 30 saattir.	➤ Okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirir.
➤ Sene sonu PDR değerlendirme raporunu hazırlar	☐ Rehber Öğretmenin çalışma saati programlarını okul idaresi yapar.	COORDİNATÖR PSİKOLOJİK DANIŞMAN
➤ Sınıf rehber öğretmenleriyle işbirliği yaparak öğrenci gelişim dosyası tutar, hazırlar.	☐ Okulda yoksa RAM destek olur.	➤ Genelde en tecrübeli psikolojik danışmandır.
➤ NÖBET TUTMAZ ,belltmenlik yapabilir. (14/08/2020)değişiklik oldu.	BRANŞ ÖĞRETMENİ	➤ Okul müdürü görevlendirir.
	➤ Branşının bilgisini verir.	➤ İdare – rehberlik servisi – öğretmenler arası koordinasyonu sağlar.
	➤ Okul müdürünün vereceği görevleri yerine getirir.	➤ Psk.Dnşn olarak gerekli çalışmalar yapar.
		➤ PDR prgrmn en son imzalayan Psk. Dan.

ÖZEL EĞİTİM

A.TEMEL KAVRAMLARI

A.1-SAPMA

- Zedelenmedir
- Psikolojide, fizyolojide, meydana gelen geçici – kalıcı kayıptır.

A.2-YETERSİZLİK

- Bireyin, yapılması normal karşılanan bir etkinliği, zedelenme sonucunda yapamamasıdır.

A.3-ENGEL (HANDİKAP)

- Yetersizlik yaşayan bireyin çevreyle etkileşiminde zorluk çekmesi.

A.4-AYRICALIKLI

- İleri zekalı
- Üstün yetenekli bireylerdir.

B.ÖZEL EĞİTİMİN AMAÇLARI

➤ **Yetersizliği ortadan kaldırma amacı yok.**

- Bağımsız – üretken – birey yetiştirmek
- Bireyi hayata – mesleğe – işe - üst öğrenime hazırlamak

C.ÖZEL EĞİTİM İLKELERİ

- Erken yaşta başlanmalı.
- Birey sosyal ve fiziksel çevresinden mümkün olduğunca ayırmadan eğitilmeli.
- Kurumlarla iş birliği yapılmalı
- Aile eğitilip aktif katılımı sağlanmalı
- Toplumsal uyumu sağlanmalı
- Öğretim sürecinde, yetersizliği olmayan Akranlarıyla birlikte -olabildiğince- aynı kurumda eğitilmelidir. (kaynaştırma)

➤ BEP uygulanır

➤ Özel eğitim, bireyin eğitim ihtiyacına göre verilir yetersizliğe göre değil

D.KAYNAŞTIRMA TÜRLERİ

D.1-TAM ZAMANLI KAYNAŞTIRMA

- Yetersizliği olan öğrencinin kaydı normal sınıftadır. Bu sınıfta **en fazla 2** kaynaştırma (homojen) öğrencisi yer alabilir.

○ **En az kısıtlayıcı özel eğitimidir.**

○ **En kısıtlayıcı = Evde özel eğitimidir.**

- Okulun öğretim programına tabidirler.

D.2-YARI ZAMANLI KAYNAŞTIRMA

- Yetersizliği olan öğrencinin kaydı özel eğitim sınıfındadır. Başarılı olduğu ders ve etkinliklerde normal sınıfa gelir.

D.3-TERSİNE KAYNAŞTIRMA

- Normal öğrencinin kaydı özel eğitim sınıfına – okuluna yapılır.
- Özellikle okul öncesi – ilkokulda daha fazladır.

E.ÖZEL EĞİTİM SINIFI

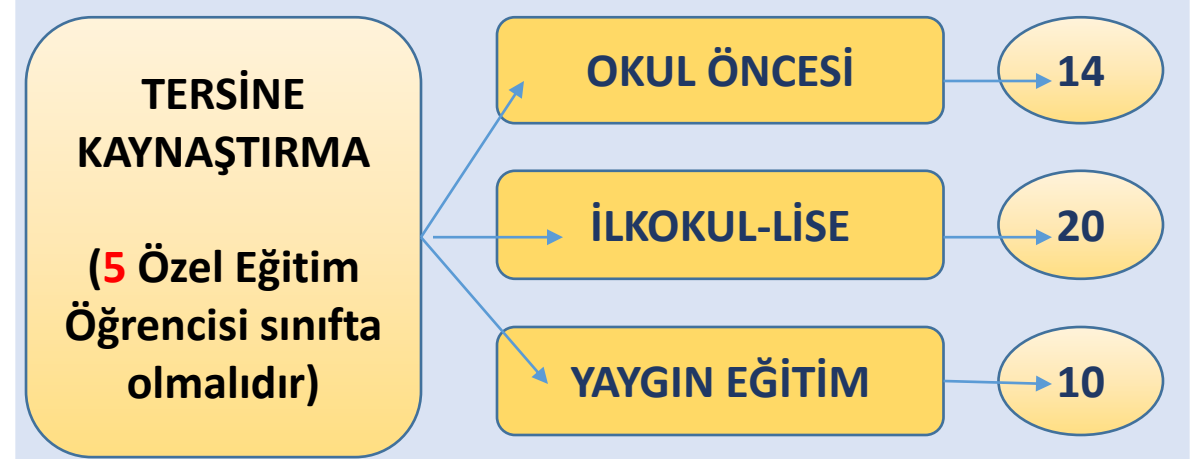
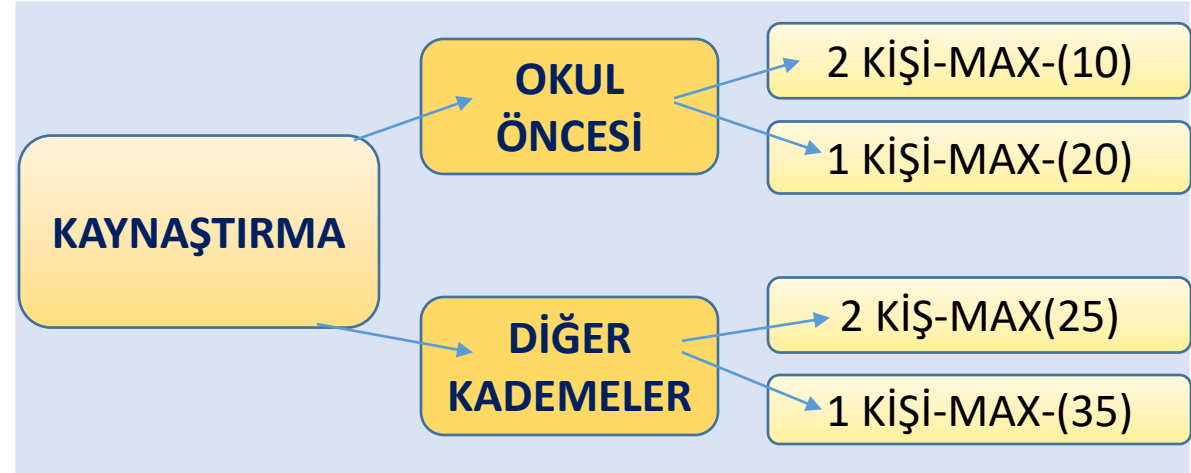
- Yetersizlik türü **HOMOJEN** olmalıdır.
- Öğrenciler, sınıfın türüne göre verilen programa tabidirler.
- BEP' le eğitim alırlar.

F.DESTEK EĞİTİM ODALARI

- Milli Eğitim Müdürlüğü açar.
- Hangi öğrenciler yararlanır? (BEP biriminin önerdiği, PDR yürütme kurulunun belirlediği.)
- Özel eğitim öğretmeni (işitme, görme, hafif zihinsel, zihinsel) , branş alan öğretmeni, sınıf öğretmeni görev alır. (Ekdersleri %25 zamlı)

G.BEP BİRİMİ

- Okul müdürü(başkan) / Müdür yardımcısı
- Okul rehber öğretmeni
- Öğrencinin dersine giren branş – alan
- Öğrencinin – velisi / kendisi
- Özel eğitim öğretmeni
- Programı hazırlamakla görevli öğretmen

ÖZEL EĞİTİME KİMLER İHTİYAÇ DUYAR?

- Zihinsel yetersizliği olan bireyler.
- Özel öğrenme güçlüğü olan bireyler.
- İşitme yetersizliği olan bireyler.
- Görme yetersizliği olan bireyler.
- Ortopedik yetersizliği olan bireyler.
- Sinir sisteminin zedelenmesi nedeniyle yetersizlik yaşayan bireyler.
- Süreğen hastalığı ve rahatsızlığı olan bireyler.
- Dil ve konuşma güçlüğü olan bireyler.
- Otistik özellikler gösteren bireyler.
- Üstün zekalı ve üstün yeteneği olan bireyler.
- Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu gösteren bireyler.
- Duygusal,davranışsal,sosyal uyum güçlüğü olan bireyler.

P
R
O
B
L
E
M

B
E
N
Z
E
R

O
L
M
A
L
I

ÖZEL ÇOCUKLARA

KAYNAŞTIRMA
SINIFI

ÖZEL EĞİTİM
SINIFI

ÖZEL EĞİTİMDE DEĞERLENDİRME SÜRECİ

1-Farkına varma/Tarama

2-Başvuru/Gönderme

3-Tanılama

4-Özel Eğitime Uygunluğu Belirleme

5-BEP Hazırlama

6-Gelişimi İzleme

İLETİŞİM

- En az iki kişinin karşılıklı etkileşimidir.
- Sözlü-sözsüz mesaj alışverişidir.

İLETİŞİM ÖĞELERİ

- **Kaynak:** mesajı verendir.
- **Alıcı:** mesajı alandır.
- **Kanal:** iletişim yolu – yöntem – ortam
- **Dönüt:** alıcının tepkisi (**en önemli öge**)
- **Mesaj:** iletilen bilgi – duygu – düşünce

❑ **Tam mesaj:** Algı-Duygu-İstek birlikteliğidir.

❑ **Tamamlanmamış mesaj:** (Algı-Duygu-İstek)
herhangi birinin eksikliği

❑ **Çiftli mesaj: (+,-)** * Çelişen iki mesaj var.
* sözlü-sözsüz iletişim çatışması

DİNLEME

EDİLGEN DİNLEME (SESSİZLİK)

- **Sessizlik** de denilir.
- Karşısındakinin konuşmasına olanak verilir.
- **Sözlü iletişim yoktur.**
- İletişim eksiktir.
- Sadece beden dili devrededir.
- Konuşmanın devamı için jest-mimik-göz teması....kurulmalıdır.

ETKİN DİNLEME (EMPATİK DİNLEME)

- **Sözlü ve sözsüz iletişim** birlikte kullanılır.
- Empati kurmak için etkin dinleme şarttır.

İLETİŞİMDE KULLANILAN TEKNİK BECERİLER

KABUL TEPKİLERİ

- karşısındakine dinlenildiğini hissettirir.
(baş sallama, gülümseme-hı hı (bele bele) 😊 gibi tepkilerdir.

ASGARİ DÜZEYDE TEŞVİK

- **Danışman az** konuşur. Olabildiğince **danışanın uzun konuşması** sağlanır.

KAPI ARALAYICILAR (KONUŞMAYA AÇIK DAVET)

- Danışanın kendini ifade edebilmesi için danışman tarafından **açık uçlu** soruların sorulmasıdır.

İÇERİK YANSITMA (YENİDEN İFADE)

- Danışman, danışanın söylediklerini kendisine aktarır.
(doğru anlamış mıyım? Tespiti için)
- **Empatik dil** olarak da kabul edilir.

KİŞİSELLEŞTİRME

- Danışman, danışanın söylediklerini tekrar edip **yorumunu katar**.

KENDİNİ AÇMA – **GEÇMİŞ** –

- Danışmanın, danışanın yaşadığına **benzer** bir olayı **geçmişinden** anlatmasıdır.

KENDİNİ KATMA – **ŞİMDİ** –

- Danışmanın, danışanın yaşadıklarına yönelik hissettiği **benzer** duygularını **şimdi** ifade etmesidir.

YAPILAMA

- Psikolojik danışma hizmetlerinin tanıtılmasıdır.

APATİK OLMAK

- Karşımızdaki birey yokmuş gibi davranmak, **takmamak**, önemsememek,

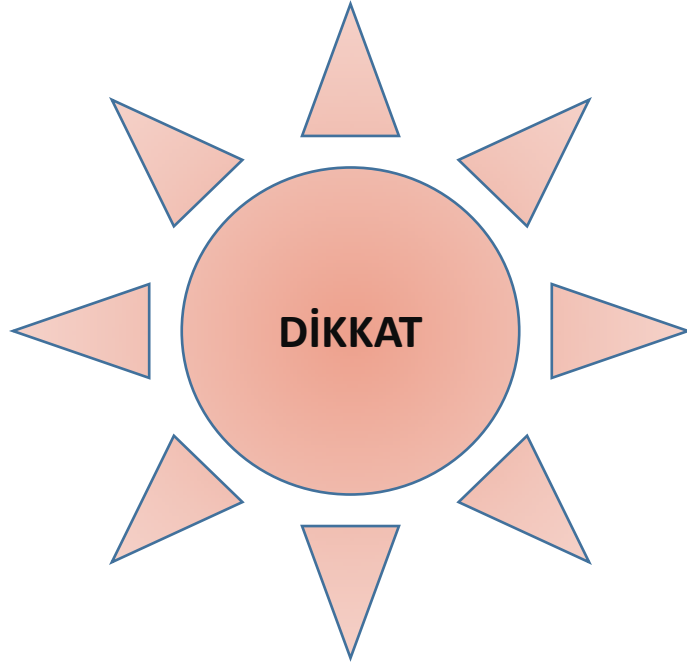
YÜZLEŞTİRME

- Danışmanın, danışanın yaşadığı **çatışma** ve tutarsızlıkları... onu kırmadan ona **farkettirmesidir**.

RAPPORT KURMAK

- Danışman-danışan arasında karşılıklı **saygıya** dayalı, daha çok **duyguların** paylaşıldığı ilişki biçimidir.

BENLİK: Kendini algılama biçimidir.

**İDEAL
BENLİK**

BENLİK

**FARK BÜYÜKSE
ÖZSAYGI DÜŞÜKTÜR.**

**FARK KÜÇÜKSE
ÖZSAYGI YÜKSEKTİR.**

İDEAL BENLİK: Sahip olmak istediğimiz benlik.

ÖZSAYGI(EGO) ZEDELEYİCİ DİL

Bireydeki eksiklik onu üzecek şekilde söylenir.
Üzen,Yaralayan,sen dilidir.

ŞİŞKO

CILIZ

SISKA

PASAKLI

TEMBEL

YARAMAZ

ÖZSAYGI(EGO) GELİŞTİRİCİ DİL

Bireydeki eksiklik onu kırmadan söylenir.
Sen dilidir.

TOPLU GÖRÜNÜYORSUN

NARİN YAPILISIN

YETERİNCE DERS ÇALIŞMIYORSUN

TEMİZLİĞE ÖNEM VERMİYORSUN

BEN DİLİ

- ☐ Yaşanan olumsuz bir durumun bizim üzerimizde oluşturduğu etkiyi dile getirmektir.
- ✓ Ders çalışmamamız beni üzüyor
- ✓ Dersimin ortasında tartıştığınız için beni önemsemediğinizi düşünüyorum.
- ☐ Savunma mekanizması ortaya çıkmaz.
- ☐ Yapıcı-sorunu çözmeye dönük
- ☐ Davranışa yönelik
- ☐ İletişim sağlıklıdır
- ☐ Konuşanı rahatlatır
- ☐ Olması gereken yumuşak bir dille anlatılmış olur

SEN DİLİ

- ✓ Hiç ders çalışmıyorsun
- ✓ Sürekli yaramazlık yapıyorsun
- ✓ Arkadaşlarını rahatsız ediyorsun
- ☐ Savunma mekanizmasını kullanmaya neden olur
- ☐ Suçlayıcı-Kırıcı-Aşağılayıcıdır
- ☐ Sorunu daha da büyütür
- ☐ İletişimde çatışmaya neden olur
- ☐ Olumsuz durumun nedeni belli olmaz
- ☐ Yargılananın iç dünyasına kapanmasına neden olur
- ☐ Davranıştan çok kişiliğe dönüktür

- Kurucuları: Joe LUFT ve Harry INGRAM
- Bireyi tümüyle tanıyabilir miyiz? Sorusuna cevap verir.

1. AÇIK ALAN

- Herkesin bildiği özelliklerimizdir
- Genişletilmeli

3. GİZLİ ALAN (Yarı karanlık bölge)

- Bireyin bildiği, diğerlerinin bilmediği özellikler

2. KÖR ALAN (Yarı açık bölge)

- Diğerlerinin bildiği, bireyin bilmediği özelliklerdir.
- Bireyi Tanıma teknikleri kullanılmalı

4. KARANLIK ALAN

- Hiç kimsenin bilmediği özelliklerdir
- Özel teknikler kullanılarak
- Daraltılmalı

DANIŞMAN SÜPERVİZÖRLÜĞÜ

- Tecrübeli olanın acemiye rehberlik etmesidir

SİBER ZORBALIK

- Kitle iletişim araçları (facebook, twiter...) üzerinden yapılan zorbalık(tehdit-küfür...)

GÜVENGENLİK (ATILGANLIK)

- Gerekli yerde evet/hayır diyebilme eğitimidir

İLETİŞİM ENGELLERİ

- Emir vermek – uyarmak
- Gözdağı vermek – ahlak dersi vermek
- Öğüt vermek – nasihat etmek
- Nutuk çekmek – yargılamak
- Suçlamak – eleştirmek
- Alay etmek – ad takmak
- Avutmak – sorguya çekmek
- Kıyaslamak

ÇATIŞMA – ÇÖZME STRATEJİLERİ

KÖPEK BALIĞI (ZORLAMA) (+,-)(amaç - ilişki)

- Güçlü kazanır, zayıf kaybeder.
- Güçlü, zayıfa kendi isteğini zorla kabul ettirir.

KAPLUMBAĞA (KAÇINMA)(-,-)

- İki taraf da çatışmadan kaçar.
- İki taraf da kaybeder.

TİLKİ (UZLAŞMA) (+,+)

- İki taraf orta yolu bulup uzlaşır.
- İki tarafta kısmen kazanır.
- İlişki-Amaç (ikisi de kazanır)

OYUNCAK AYI-AYICIK (KARŞI TARAFA UYMA) (-,+)

- Seven kişinin, sevdiği kişiyi kaybetmemek için kendi isteğinden vazgeçmesidir.

BAYKUŞ (PROBLEM ÇÖZME) (+,+)

- Yaratıcı bir çözüm yolu bulunur.
- İki tarafta kazanır. (tam)
- Amaç- İlişki kazanır. (tam)
- En sağlıklı çatışma – çözme stratejisidir.

AKRAN DANIşMANLIğI (YARDIMCILIđI)

- Rehberlik tüm bireylere yöneliktir.
- Bunu sadece Psikolojik Danışmanlarla yapmak zordur. (sayı yetersizdir)
- Öğrencilere rehberliğin temel ilkeleri anlatılarak rehberlik çalışmalarında yardımcı olmaları sağlanır.
- Özellikle Ergenlik döneminde (daha çok hangi dönemde) Akran Danışmanlığı yapılır?
- Oryantasyon hizmeti olarak daha çok sunulur. (Akran Danışmanlığı en fazla hangi hizmet olarak sunulur?)

1-ÖZEL ASİSTAN

- Psk. Danışman ve diğer öğretmenlere (materyal toplama, evrak işleri...) yardım eden öğrencilerdir.

2-ÖZEL ÖĞRETMEN

- Akademik olarak (ders başarısı) yeterli olan öğrencilerin yetersiz olan öğrenciye ders anlatmasıdır.
- ❑ Akran öğretimi – Okuldaki dersler

3-ÖZEL ARKADAŞ

- Sınıftaki yalnız, anormal öğrencilerle arkadaşlık etmek.

4-KÜÇÜK GRUP LİDER

- Kalabalık sınıflarda, yetiştirilmiş küçük grup liderlerinin psikolojik danışmana yardım etmesidir.

AKRAN EĞİTİMİ

- Bireyin arkadaşını hayata yönelik eğitmesidir. (sadece ders değil)

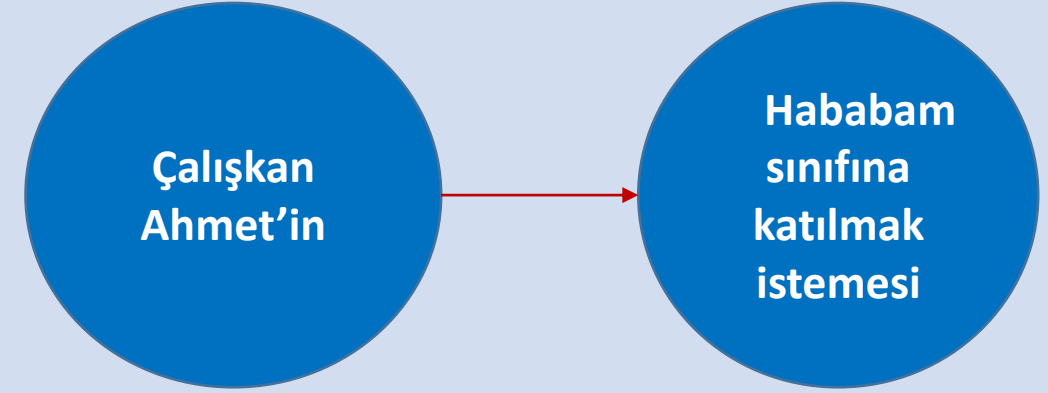
AKRAN ARABULUCULUĞU

- Problem yaşayan en az 2 kişinin problemi çözemediğinde, problemi çözebilecek birinin araya girmesi.
- Genelde üst sınıftakiler aracı olur.
- Her iki taraf dinlenilmeli.
- Çatışma yaşayanlar yüzleştirilmeli (yüz yüze olmalı)

AKRAN BASKISI

- Bireyin popüler olan bir gruba dahil olmak amacıyla grubun isteklerine boyun eğmesidir.

Hababam sınıfının , Ahmet'i sigara içme şartıyla kabul etmesi

AKRAN ZORBALIĞI

- Okullardaki zorba öğrencilerin kurbanlarına sürekli sözlü, fiziksel, psikolojik, istismarda bulunmasıdır.

İŞ YERİ ZORBALIĞI (Mobbing)

PSİKOLOJİK DANIŞMA KURAMLARI

1-PSİKANALİTİK (PSİKODİNAMİK) KURAMI

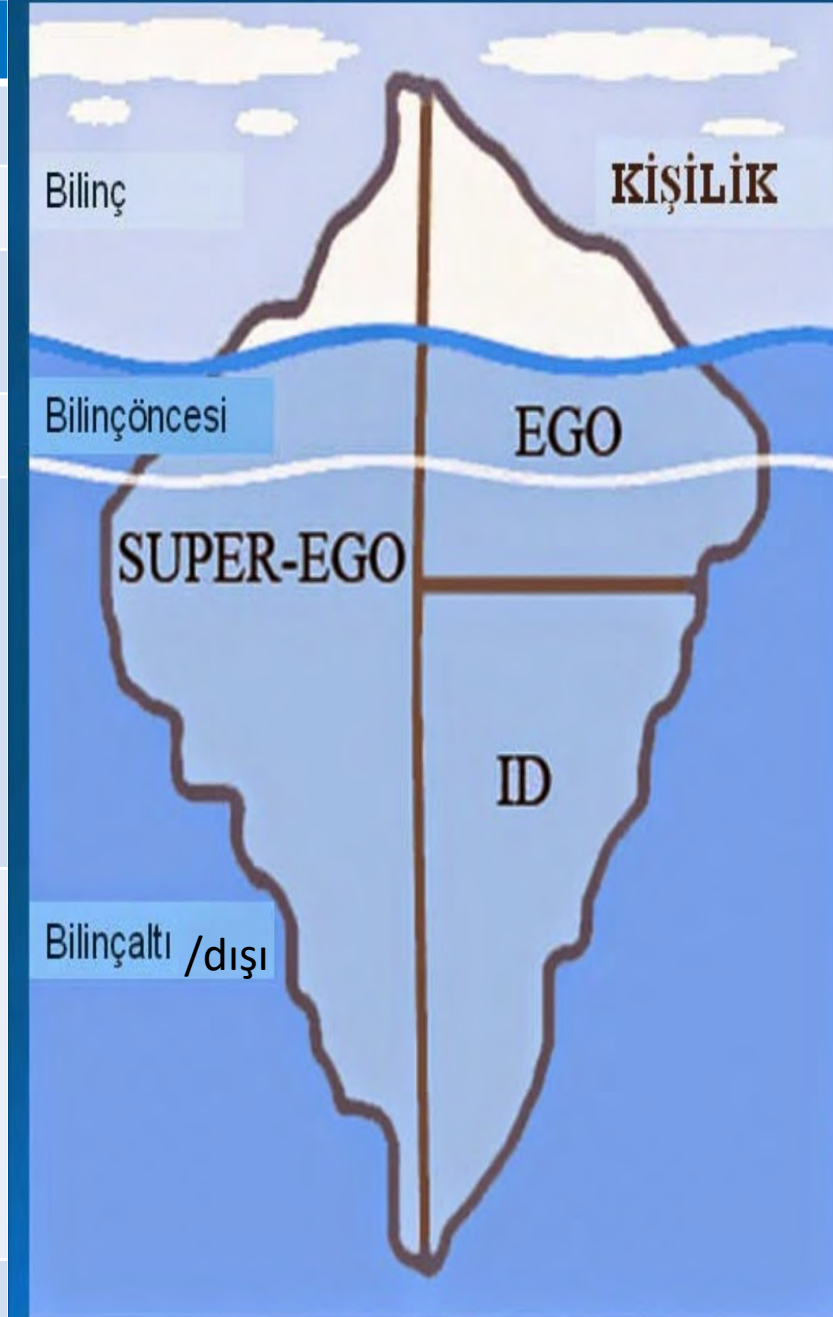
- Temsilcisi: Sigmund Freud, Carl JUNG
- **İnsan doğuştan kötüdür**, tehlikelidir.
- **0-6 yaş** aralığındaki yaşantılar ve doğuştan gelen **cinsellik – saldırganlık** insan davranışlarını belirler.
- Karşılansınmayan ihtiyaçlar **bilinç dışına** atılır.

TOPOGRAFIK KİŞİLİK KURAMI

BİLİNÇ: Çaba harcamadan zihinde yer alır
BİLİNÇ ÖNCESİ: Az çabayla zihne gelir.
BİLİNÇ DIŞI: Özel tekniklerle açığa çıkar.

YAPISAL KİŞİLİK KURAMI

ID: Hayvani yönümüz (haz)
EGO: Gerçekçi mantıklı yönümüz. (dengeleyici)
SÜPER EGO: Vicdani-Sosyal-İdeal yönümüz

- Hipnoz, Serbest Çağrışım, Yorumlama, Rüya Analizi, Transferansın Analizi

- Temsilci: Alfred ADLER
- **Geçmişle** (0-6) birlikte **gelecek** de önemli.
- 0-6 yaş aralığındaki yaşantılarla insanda **yaşam biçimi** oluşur.

*Sosyal Yararlı Tip

*Kuralcı Tip

*Alıcı Tip

*Kaçınan Tip

- Doğum sırası yaşam biçimini etkiler.

**EN BÜYÜK
ÇOCUK**

**lider
sevecen
güvenilir**

**ORTANCA
ÇOCUK**

**bağımsız
girişken
inatçı**

**EN KÜÇÜK
ÇOCUK**

**TEK
ÇOCUK**

- Kendini Yakalayabilme, Canlandırma, Yüreklendirme (cesaretlendirme)

3-DAVRANIŞI KURAM (BİHEVYORİZM)

- İnsan doğuştan nötrdür. (zihin boş)
- Olumlu olumsuz tüm davranışlar sonradan öğrenilmiştir. (U-T)
- Olumlu davranışlar **pekiştirilmeli.**
- Gözlemlenen-ölçülebilen davranışlarla ilgilenir.

***Sistematiik Duyarsızlaştırma**

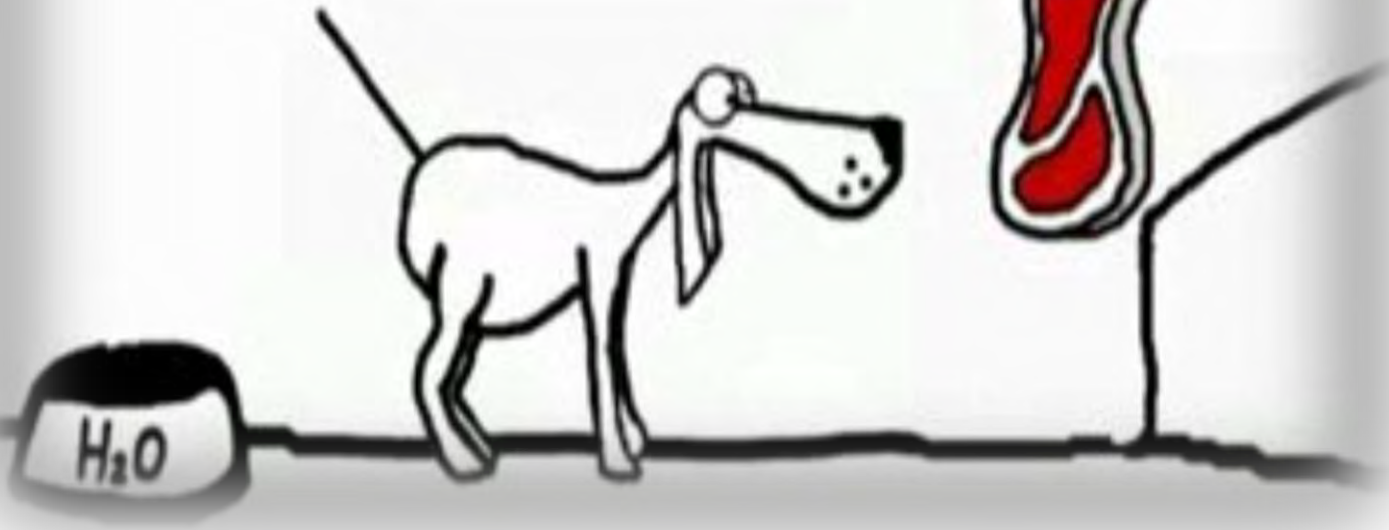
***Kademeli Yaklaşma (biçimlendirme)**

***Eşik yöntemi**

***Bıktırma**

***Zıt tepki**

***Atılganlık eğitimi**

4-AKILCI – DUYGUSAL – DAVRANIŞÇI KURAM

- Temsilcisi: Albert ELLİS
- İnsanın mantıklı-mantıksız yönü var. (yaşanmışlık var)
- **Mantıksız düşüncelerle ruhsal sorunlar başlar.**

☐ ABCDE-F Tekniği

☐ Hayal Kurma

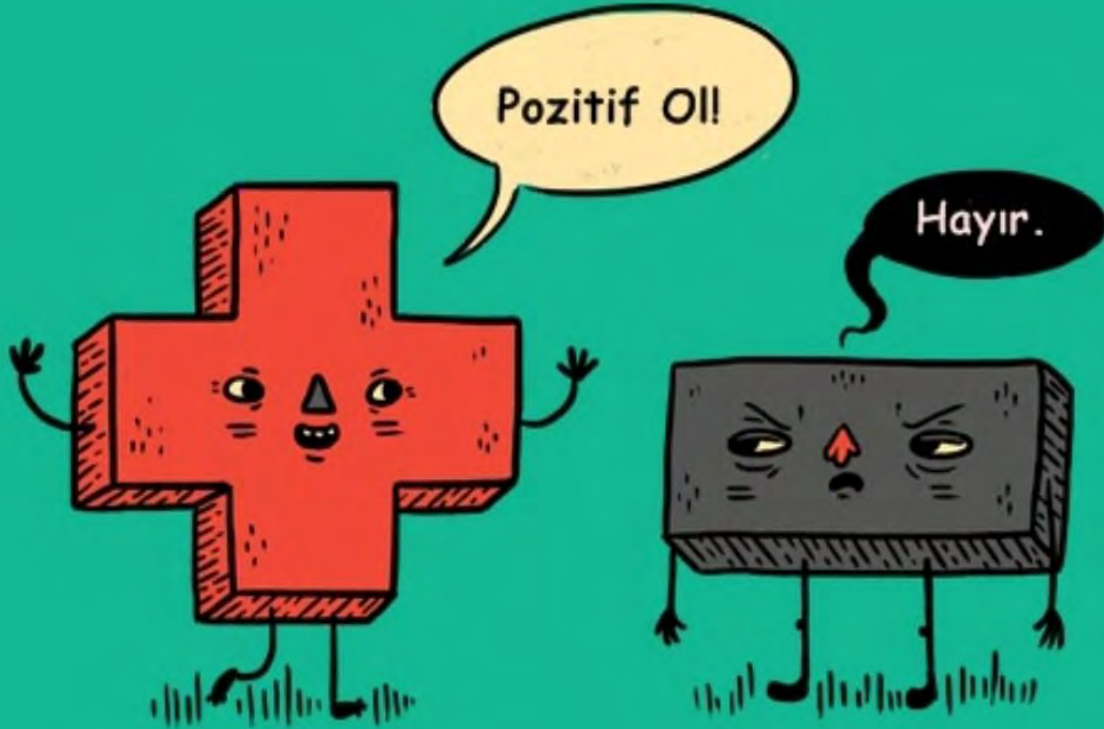
☐ Tartışma

☐ Ev ödevi

*Telkin ve ikna

*Yorum

*Rol oynama...

5-BİLİŞSEL KURAM

- Temsilci: Aaron BECK
- Sorunların temelinde olumsuz düşünceler var. (yaşanmışlık yoktur)
- Birey kendini-Dünyayı-Geleceği olumsuz algılama eğilimindedir.
- Olumsuz şemalar, danışma sürecinde değiştirilmeye çalışılır.
- Bibliyoterapi
-ev ödevi

- Temsilcisi: Edmund Husserl, Kely, Combs, Snyg
- **Dışardan gözlemlenen davranışlar farklı anlamlar taşıyabilir.**
- Bireyin iç dünyasını anlamak gerekir.
- Her şey değişir öz değişmez.
- **İçe bakış** yöntemi

- Temsilcisi: Carl ROGERS, Abraham MASLOW
- İnsan doğuştan **iyi**dir.
- **Kendini gerçekleştirme**
- **İhtiyaçlar piramidi (hiyerarşisi)**
- Anı yaşamak (şimdi ve burada)
- **Empati**,Koşulsuz Kabul,Koşulsuz Saygı,Saydamlık,İçten olma
- Hasta yerine Danışan

KÖTÜLÜĞÜN NEDENLERİ

- *çevresel koşullar
- *çatışmalar
- *engellemelerdir

- Temsilcileri: J.P.SARTRE-Soren KIERKEGARD
Frankl – Rank – May – Yalom
- **Varoluş özden özce gelir.**
- **İnsan özgürdür**, kaderciliğe karşı çıkar.
- Yaşamı anlamlı kılmak gerekir
- Geçmiş ve gelecek değil **şimdi (an)** önemlidir

Empati
Koşulsuz Kabul
Saygınlık
Yüreklendirme...

☐ **Ölüm** gerçeği var.

☐ **Ölüm**, korku nedenidir.

- Temsilcisi: Frit Perls – Lavra Perls – Kofka – Köhler – Wertheimer
- **Bütün, kendini oluşturan parçaların toplamından daha anlamlıdır.**
- Bütünlük – denge bozulursa ruhsal sorunlar doğar.
- Birey parça parça değil, bütün olarak değerlendirmeli.

- ☐ **Rüya analizi** (bugünle ilgili)
- ☐ **Duygularla baş başa kalma**
- ☐ **İçsel diyalog** (kendi kendine konuşmadır, baskın ben-çekinik ben'i konuşur)
- ✓ **Baskın Ben**: Güçlü-Otoriter-Dürüst
- ✓ **Çekinik Ben**: Güçsüz-savunmacı yönümüz
- ☐ **Boş sandalye tekniği**
(Baskın Ben ile Çekinik Beni sırayla oynar.)

10-GERÇEKLİK TERAPİSİ (KONTROL KURAMI - SEÇİM TEORİSİ)

- Temsilcisi: W.GLASSER
- İnsan bir **kimliğe gereksinim** duyar.
- Birey ya **Başarılıdır** ya da **Başarısızdır**
Başarılı: (Gerçekçi-sevilen sorumluluk sahibi)
- Her bireyin mutlaka başarılı olabileceği bir alan vardır.
- Terapide, başarılı olabileceği yönü ortaya çıkartılmaya çalışılır.
- ☐ Cezalandırmamak
- ☐ Bahane bulmamak
- ☐ Kendini adamak
- ☐ Sorumlu davranışı planlama
- ☐ Şuandaki davranışa odaklanma
- ☐ Katılım

11-FEMİNİST KURAM

- Temsilcisi: Jean Miller BAKER
- **Cinsiyet üstünlüğü yoktur.**
- Kültür – Ebeveyn tutumu cinsiyet üstünlüğüne neden olur.

feminizm nedir ?

erkek olarak
doğduğum için
özür dilerim :/

şimdilik affettim.
Birdaha böyle
birşey yapma olu
mu ? ^ _ ^

12-TRANSAKSİYONEL ANALİZ (TA)

- Temsilcisi: Eric BERNE
- Psikanalizden etkilenmiştir.

- Anne-Baba egosu: —————→
Cezalandıran
Yetiştiren
Eleştiren.

- Yetişkin egosu:
Gerçekçi
Mantıklı

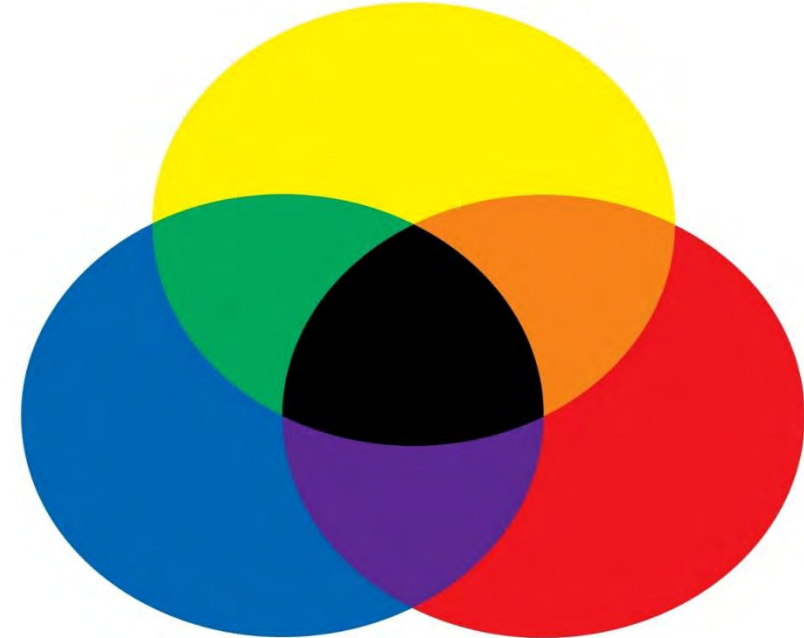

- Çocuk ego: —————→
Büyümeyen
yönümüz.

- İletişimde baskın olarak bu üç ego kullanılır
- Sağlıklı iletişimi olanlar, duruma göre uygun olan egoyu kullanır.
- **Yaşam Pozisyonu** (kendisine-başkasına yönelik tavır)
- **Yaşam Senaryoları** (geçmişte şekillenir. 0-6 yaş)

13-EKLEKTİK KURAM

- Şartlar ve ihtiyaçlara göre kuramların **SENTEZİ** yapılır.
- Tek kuramı kullanmak doğru değil.
- **Ne kadar danışman varsa o kadar danışma kuramı da vardır.**

ARTIGÜÇ
YAYINCILIK